

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A kétéves szolgálati idő.

Budapest, május 19.

(C.) A delegációkban javában folyik most a munka, a szavazó-gép bizony lázas sietséggel dolgozik, mert a hadsereg nagyon is rászorul a milliókra ágyuk, hadihajók, újjaszervezések stb. szempontjából. Esik a delegációkban sok okos fejtegetés a drága holt anyag beszerzésének föltétlen szükségéről, de ritkán esik szó a még sokkal drágább eleven anyagról: a katonákról. A holt anyag költségeit még ki lehet fejezni számokban, de azt az értéket, mely a hadseregben szolgáló ember anyagban van képviselve, számokkal kifejezni egyáltalában lehetetlen. A holt anyaggal nem is lehet könnyen takarékoskodni. Vagy szükséges, vagy nem szükséges. Ha szükséges, akkor a magyar delegáció egy tagjának sincsen bátorsága, hogy megtagadja, mert e testületben senki sem akad, aki garasokkal takarékoskodni, ha a haza biztonságáról van szó; szükségétlen kiadásokat pedig a hadikormány alig merne a delegációktól követelni. Másképpen áll a dolog az eleven anyaggal — a katonákkal. Ezt az anyagot intenzívebben vagy kevésbé intenzívebben lehet kihasználni, ennél fogva a legdrágább anyagot pazarolni is lehet, kimélni is lehet. E tekintetben a delegációk tagjainak nehezebb a bírálat dolga, mert ahhoz nemcsak részletes szaktudással, hanem a katonai szolgálat lebonyolításának legintimébb ismeretével is kellene bírniok. Ezen a téren tehát a hadikormány még mindig, majdnem feltétlenül, ellenőrzés nélkül uralkodik.

Mióta Németország a kétéves szolgálati időt rendszeresítette, nálunk is minden delegáció alkalmából sürgették e rendszer behozatalát. Ezek a sürgetések inkább instinktiv természetűek, semhogy szakszerű megokoláson alapulnának. Az érzés igen helyes: *a holt anyaggal nem lehet takarékoskodni, de talán az eleven anyaggal igen és pedig annak intenzívebb kihasználása által.* Csakhogy a sürgető urak a követendő mód iránt nincsenek tisztában, minél fogva a hadikormány könnyen sikerül tagadó álláspontján megmaradni. Hasonló sürgetés ez idén is felhangzott a magyar delegáció hadügyi albizottságában és a közös hadügyminiszter, mint rendesen, most is azzal tért ki, hogy a kétéves szolgálati rendszer először nagyon is drága, másodszor pedig nem is igazságos, mert a lovasságnál, a tüzérségnél és a műszaki csapatoknál a kétéves szolgálati időt úgy sem lehet rendszeresíteni. Ha a hadikormány kifogásait közelebbről nézzük, azt találjuk, hogy a dolog még sem áll egészen úgy, mint ahogyan azt előadja.

A lovasságnál, a tüzérségnél, vagy a műszaki csapatoknál a kétéves szolgálati időt alig lehet ugyan rendszeresíteni, mert e fegyvereknek az egyéni kiképzés nehezebb és két éven belül nem is érhető el, de a haditengerészetnél a besorozott legénység ma is négy évig szolgál tettelesen három helyett *s kárpótlásul a nem tetteles állományban bizonyos kedvezményekben részesül.* Hasonlóképpen lehet a kivételt képező többi fegyvereknek is eljárni, ami tényleg Németországban meg is történik. Ott a lovasság és a tüzérség számára a három évi szolgálati idő maradt érvényes a nélkül, hogy az illetők panaszt emeltek volna. Egyáltalában állíthatjuk, hogy a fiatal le-

gény inkább marad egy évvel továbbra *tetteles* szolgálatban, ha ez által később, ha polgári állásban keres kenyeret, ha megnősült, családja van stb. két évvel korábban szabadul meg a tartalékos-, vagy honvéd-kötelezettsége alul.

A lovasság, a tüzérség, vagy a műszaki csapatok tehát a kétéves szolgálati idő rendszeresítésének nem állják útját.

De a kétéves szolgálati idő *drága* multság — úgy mondja a hadikormány. Igaza is van, amennyiben e módszer az ujonc-jutalék felemelése nélkül abszolút nem léphet életbe, egy magasabb ujonc-jutalék pedig a ti-zti, főleg pedig az *altiszi* létszám felemelését is okvetlenül feltételezi. *Itt pedig megerkezünk az egész kérdés gőpontjához.* Az ujonc-jutalék felemelését sokáig már úgy sem kerülhetjük ki. Sőt a felemelés már most is napirendre került, mert a nélkül a tarackütegekre szükséges legénységet nem tudjuk előteremteni. Ha most jövő évre a tabori tüzérség új fegyverkezésre és azzal kapcsolatban ezen fegyvernem átszervezésére kerül a sor, megint ugyanazon eszközökhöz kell folyamodnunk. Akkor már célszerűbbnek tartanók ez alkalommal az ujonc-jutalék kérdését véglegesen eldönteni és *cserébe a kétéves szolgálati időt rendszeresíteni.* Ez esetben legalább, amit az egyik oldalon többkiadás fejében veszítünk, azt a másik oldalon megtakaríthatjuk, amennyiben védköteles honpolgárságnak a legnagyobb része már kétéves katonai szolgálat után visszatérhet gyümölcsöző polgári munkájához. Valószínű, hogy ez esetben még nyerünk is. Csakhogy a kétéves szolgálati időnek rendszeresítése nem tiszta pénzkérdés, sőt csak kisebb részben pénzkérdés. *A jelenlegi viszonyok között egyáltalában nem is vagyunk képesek ezt a rendszert nálunk meghonosítani.* A hadikormánynak talán okai vannak, hogy arról ne beszéljen, de nekünk nincs okunk, hogy hallgassunk. Ha ma készek volnánk minden áldozatot meghozni, az ujonc-jutalékok felemelni, a tisztí és altiszi létszámot szaporítani s így a talajt a kétéves szolgálati rendszer számára előkészíteni, akkor *kisülne, hogy nincsenek elég tisztjeltöljeink, kellő módon kiképzett altiszi karunk pedig egyáltalában nincsen.*

Honvédségünk a kétéves szolgálati idővel bajlódik ugyan, de a külvilág csodálattal megérdemlő eredményeit nem ezen rendszer mellett, hanem ezen rendszer dacára éri el. Csak a beavatott köröknek van tudomásuk arról az önfeláldozó, tulnehez munkáról, melyet magyar tisztakarunk évről-évre végez, t. i. hogy megfelelő altiszi kar támogatása nélkül kénytelen ilyen örvendetes eredményt elérni. A katonai körhazak statisztikája és a *Rendelési Közlöny* azon rovata, mely a nyugdíjazott honvédtisztek névsorát közli, megjéjstően leplezik le, mily drága árt fizet honvéd-tisztakarunk kitűnő híréért. Fizikailag, szellemileg idő előtt tönkremegy, mert napról-napra túlterhelte magát és általános már ezen tisztikarban a meggyőződés: *ezt tovább így nem lehet kibírni!* Nem, a magyar honvédségnél szerzett tapasztalatok nem bátoríthatnak bennünket, hogy a kétéves szolgálati időt a közös hadseregnél is behozzuk, a nélkül, hogy előbb legalább egy komoly, jól kiképzett altiszi kart alkotunk volna. Ilyen altiszi kart pedig nem lehet egyszerűen drága pénzen a vásáron venni. Azt először fel kell nevelni

és akkor *alkalmas eszközökkel a szolgálathoz kötni.* Milyen legyen a nevelés és milyenek ezen eszközök, arról majd máskor.

BELFÖLD.

A kiegyezési tárgyalások. A *Neue Freie Presse* ma budapesti levelezője nyomán hosszabb tudósítást közöl a gazdasági kiegyezés kérdésében. Azt írja, hogy az utóbbi időben megszakadt tárgyalások már legköze ebb újra megkezdődnek. *Koerber* osztrák miniszterelnök már kiátásba helyezte Budapestre való utazását s valószínűleg szerdán érkezik Budapestre, hogy a kiegyezési és az autonóm vámtarifa vonatkozó tárgyalásokat Szélllel újól megkezdje. Parlamenti körökben tudni vélik hogy a tárgyalások megszakítása nem is következett be s hogy a kiegyezés elvi kérdései fölött a megegyezés közelebb van, mint azt néhány nappal azelőtt hitték. Ez vonatkozik úgy a vám- és kereskedelmi szövetségre, valamint az autonóm vámtarifára, bár megemlítik, hogy az utóbbira nézve ezután még számos pontot mint nyilatlat kell kezelni. A vámtarifa *Széll* Kálmán miniszterelnök szerint előfeltétele annak, hogy a külföldi államok a tárgyalások a kereskedelmi szerződésekre nézve megindíttassanak, de nem ebaríthatatlan előfeltétele a két állam között kötendő vám- és kereskedelmi szövetségnek. Ha megegyezésre is jut a két kormányelnök az autonóm vámtarifára nézve annak parlamenti tárgyalása egyelőre ki van zárva, egyrészt mert közel a nyári szünet, másrészt és főképp azért, mert a kormány addig nem akar a parlamentet előlépni a vámtarifajavaslatlalt, míg csak Németországgal szemben a vámpolitikai helyzet tisztázva nem lesz. Mértékadó körök továbbra is megmaradnak azon az állásponton, hogy a Széll-léle formula sem a terminusokra nézve, sem lényegére nézve akadályt nem képezhet. Azzal a nézettel szemben, hogy most már a magyar kormánynak kell határo-ott előterjesztésekkel előlépni itt épp az osztrák kormánytól várnak ilyen előterjesztéseket. *Széll* Ká má miniszterelnök különben, aki a pünkösdi ünnepekre Rátótra utazott, a tárgyalások újratelvétele és a delegáció tárgyalására kedden ismét Budapestre érkezik.

Telepítési akoló Nagy-Küküllővármegyében.

Darányi földművelésügyi miniszter tudvaleg a fehéregyházai gróf *Haller-féle* birtokot megvásárolta oly célból, hogy az annyira üdvös telepítési politikát ezen a vidéken is megvalósíthassa. A földművelésügyi minisztériumból kiküldött bizottság a napokban állapította meg ezen birtok részletes telepítési tervszétét és a tervszétet folyó hó 15-én Nagy-Küküllővármegye székházában tartott értekezleten bemutatták, hogy a helyi viszonyokkal ismerős tényezők is hozzászólhassanak. Az értekezleten dr. *Béldy* László főispánon kívül jelen voltak *Somogyi* István alispán, *Somogyi* Albert közgazdasági előadó, *Bocskor* Árpád, az állampépítészeti hivatal főnöke és *László* Ferenc körjegyző. A földművelésügyi minisztérium részéről pedig *Lovas* Sándor miniszteri osztálytanácsos, *Dorner* Gyula főmérnök *Szász* István ker. állattenyésztési felügyelő, *Fekete* Ferenc főerdész, *Lakner* Ferenc miniszteri segédfogalmazó és *Toth* József kataszteri mérnök.

Elnöklő főispán az értekezletet megnyitván, köszönetet mondott *Darányi* miniszternek hogy alkalmat nyújtott e fontos kérdésben a vármegyei illetékes tényezők hozzászólásának. Ezek után *Lovas* Sándor ösmertette a telepítés részletes tervszétét, amely szerinti az 1278 kataszteri hold kiterjedésű birtokból telepítési célokra mintegy 771 hold lesz felhasználva, a többi, nevezetesen a kastély, kert és az erdők nagy része továbbra is kincstári tulajdon marad. A telepítésre szánt területből 9 hold közöcélokra fordítatik, a többi pedig 88 telpelesnek osztatik szét.

Egy telep pénzértéke az építendő házzal együtt 75 0 koronát tenne ki, mely összeg után fizetne a telepes az első létevében 2% kamatot azaz 450 koronát, a harmadik évben 3% kamatot 225 koronát és végül a 4-ik évtől kezdve 4%-kal törlesztené telepa

árát 50 éven át, midőn évenként 300 koronát kellene fizetnie. Ezzel szemben 1—1 telep kiszámított minimális jövedelme évenként 798 koronára tehető, tehát a telepes megélhetésére és egyéb közterhek leedezésére 498 korona maradna önön.

Az értekezlet a tervet többek hozzájárulása után általánosságban el fogadta. Kivánatosnak tartja azonban még a következőket: 1. Haller Lujza grófnő még meglévő ingatlanai a kincstár által nyilvános árverésen szerzettessenek meg. 2. Fehéregyházán önálló ev. ref. lelkesítő állás szerveztessék. 3. Ugyanott községi jegyzőség létesítessék. 4. A birtokon sörgyár és állami söröző-iskola állíttassék fel. 5. A telepek nagysága 20—21 k. holdra emeltessék fel azon célből, hogy a telepes könnyebben megélhessen. 6. A telepesek lehetőleg a közeli székelység köréből fogadtassanak fel. legfeljebb egynebny telepes volna magasabb gazdasági kulturával bíró vidékről behozandó. 7. A telepes házak a vármegyei építési szabályrendelet értelmében 2:60 m. belső magassággal építessenek. 8. A Petőfi emléket az állam vegye át a telekek és rajta levő épületekkel együtt a Petőfi szoborbizottságtól és vállalja el annak gondozását.

Ezek után az *élnök* köszönetet mondva előadónak és a megjelenteknek, az ülést bezárta. Az értekezlet után a főispán ebédet adott a vendégek tiszteltetére.

A szerb kongresszusai választások. A temesvári kerület ma választotta meg a képviselőket a szerb kongresszusra. Világi képviselővé dr. *Theodorovits Mihály* temesvári ügyvédet, a radikális párt jelöltjét 88 szavattal megválasztották; a liberális párt jelöltjét, dr. *Malcevis* István zentai ügyvéd 37 szavattal kapott. Egyházi képviselőt a temesvári és a nagyikindai kerület együttesen választott; ezt a mandátumot *Radovics* Milivoj nagyikindai lelkesítő nyerte el liberális programmal, akire Nagyikindán 66, Temesváron 37 szavattal esett; ellenjelöltje radikális részről *Dejanovics* Bogdan ferdi lelkesítő volt, akire Temesváron 83-an szavaztak, Nagyikindán ellenben egyetlen szavazatot sem kapott.

Kézmárcsly Tivadar.

1842—1902.

Budapest, május 19.

A budapesti tudomány-egyetem palotáin fekszik a zászlokot lenget a tavaszi szél. *Kézmárcsly* Tivadar, a magyar orvosi tudomány büszkesége, az európai hírű gynaekologus, a nagy Semmelweis méltó tanítványa halt meg, fájdalomra számtalan tisztelőnek és a mai orvosnemzedéknek, amely harmincöt éves tanársága alatt az elhunyt tudós utmutásával indult pályájára. A magyar orvos mintaképét tiszteltük mindannyian *Kézmárcsly* Tivadarban; nagy tudásához, hivatása iránt érzett lelkesedéséhez, jóságos szívének nemes vonásai, társadalmi érintkezésének lebilincselő formái járultak, amelyek tiszteltté tették nevét egy a nagyközönség, mint tanártársai és tanítványai előtt. Az orvosi-egyetem történetébe maradó alkotással írta be nevét és áradhatatlan munkásságával első sorban állt ama derék férfiak közt, akik a gyermekhalandóság ijesztő számát csökkentették. E nemes cél érdekében a tudományos irodalom terén ugyszólván uttörő munkát végzett és nem egy nagybecsű dolgozata a külföldön is a megérdemelt elismerésben részesült.

Az elhunyt tudós nem sokáig volt beteg. A múlt héten, pénteken és szombaton gyengélkedett, vasárnap erős alhasi fájdalomról panaszkodott és délután már ágyba kellett fektetnie. Hétfőn reggel magához kéréte *Ketty* tanártársát és arról panaszkodott neki, hogy vakbélgyulladás van; kedden hírtelen rosszabbra fordult állapota és ezért délután *Korányi* Frigyes és *Récsey* Imre egyetemi tanárok konziliumot tartottak. A konzilium eredménye az volt, hogy a betegnek műtétet hajtanak végre. A műtétet *Récsey* tanár végezte dr. *Kuzmik* segítségével. Műtét után a beteg kissé könnyebbülten érezte magát de esztőrőkön állapota rosszra fordult és másnap súlyos hárfiárgyulladás járt. Attól kezdve mindinkább előtérbe léptek a nagy gyengeség és kimerülés tünetei és állapota még pénteken éjjel válságosra fordult. Az addig kitűnő szív-működés megromlott, pulzusa gyenge lett. Szombaton délután *Klinger* István siklósi apát feladta a haloklók szentségét; innen kezdve a beteg ereje rohamosan fogyott és betegségének hatodik napján emberiöltői szenvedések után, este tíz órakor beállott az agónia, mely reggel félöt órakor vetett véget harmonikus életének.

Halálának híre hamar elterjedt a fővárosban és mindenütt igaz részvételt kellett, különösen tanítványai körében, akik rajongó szeretettel üvezték.

A ravatalt, a család egyenes kívánságára, zöldsá-utoai lakásán állították fel. Az események lakást az enterprise emberei teljesen gyászompába vonták. A halott rendelő-szobájában nyugszik diszes érekepor-sóban, melyet magas emelvényre helyeztek. A koporsó fölé ezüstös rojtu baldaohn borul; körülte pedig a pálmák és virágok sokasága között karos gyertya-

tartókban viaszgyertyák lobognak. A koporsót tömerek iriss virág s koszoru borítja, melyeket a hozzátartozók tettek le. Ezek közül kitűnik a tudomány-egyetem hatalmas babérokoszorúja melynek széles, fekete se-lyemszalagján aranybetűkkel ez a felírás olvasható: *Kézmárcsly Tivadar*nak — A budapesti magyar királyi tudomány-egyetem rektora és tanósa. Külön koszorút küldött az orvoskar. A ravatal mellett a temetést rendezők órködnök.

A halottat kedden délután 3 órakor szentelik be a zöldsá-utoai halottasháznál és este Lócsára szállítják, hol a temetés szerdán délután 2 órakor megy végbe az ottani sírkertben. A beszentelésen résztvesz az egyetem rektora és tanósa, az orvoskari fakultás és számos tanítvány. Az engesztelő szent mise-áldozatot pénteken délelőtt 10 órakor tartják meg az egyetemi templomban. A gyászistentiszteletre az egyetem au-ájában gyűlekeznek, ahol gyászünnepe is lesz. A halálesetről a családon kívül gyászjelentést adott ki az egyetem rektora és tanósa és az egyetem orvoskari tanártestülete.

Dr. *Wlassics* Gyula közoktatási miniszter az egyetemi tanácsához részvétellevelet intézett.

Kézmárcsly Tivadar született Szepes-Váralján 1842. A gimnáziumot Lócsán és Kassán, orvosi tanulmányait a pesti egyetemen végezte, hol 1865-ben orvosi, a rákóbetegség évbén sebészdoktori és szülés-mesteri diplomáját nyerte el. Miután másfél évet budapesti kórházakban töltött, Schordann-öszöndijjal külföldi tanulmányra indult és két évet (1866—68.) Bécsben, Párisban, Németország, Angolország, Belgium és Franciaország szülészeti intézeteiben töltött. Tanulmányutjáról hazatérve, 1869—72., tanársegéd volt a budapesti egyetem szülészeti és nőgyógyászati klinikáján, 1873-ban egyetemi magántanár, 1874-ben a szülészeti helyettes tanár, 1876-ban rendkívüli és 1879-ben nyilvános rendes tanár lett.

Ugyanokor az országos közegészségügyi tanács is tagjává választotta. A szülészeti és nőgyógyászat mai tanítása egyetemünkön *Kézmárcsly* érdeme, ki mint legelső kezdte meg hazánkban a szülészeti gyakorlati tanítását; írárodásainak köszönhető, hogy sikerült a szülészeti és nőgyógyászat sikeres tanításához szükséges helyiségeket és eszközöket kieszközölni; különválasztotta a bábák kiképzését az orvosoktól. Neki köszönhető, hogy orvosaink kiképzetésére e szakmában sokkal sikeresebb, mint bárhol a külföldön. Főszületetektől mindig a gyakorlati tanításra és míg a külföld legtöbb egyetemén a fiatal orvos csak elméletileg ismeri e fontos szakmát, addig egyetemünkön már tanuló korában alkatma nyílik az orvosnak, hogy kellő felügyelet mellett gyakorlatilag is képezze magát.

Magyarország bábauyét *Kézmárcsly* olyképp szervezte, hogy éterén is kiálljunk a versenyt a külfölddel, ami pedig első sorban szintén *Kézmárcsly* tanár érdeme. Számos nagybecsű dolgozatán kívül, melyek nemesak hazánkban, hanem az egész külföldön mindenütt nagy elismerésben részesültek, le-említőndő szülészeti tankönyve, melyet bábák számára írt, és melylyel a bábák kiképzését is nagyban elősegítette. A legtöbb hazai és külföldi tudományos orvostársulat tagjává választotta.

Életében mindvégig egyszerű ember maradt. Több ízben ajánlottak föl neki a rektori és dékáni méltóságot, de ő kérte, hogy rá ne szavazzanak, mert nem akarja magát megzavartatni hivatalában. Humánus ember is volt. A szegényeket nemesak hogy ingyen kezelte, hanem még segélyben is részesítette őket.

Erdemei elismerésül a király az udvari tanócsi méltósággal tüntette ki.

KÜLFÖLD.

Pasics-kormány Szerbiában. Belgrádban, ahogy ez már hetekkel ezelőtt előrelátható volt, kormányválság tört ki. A szkupstina csaknem egyhangulag elvetette a kölesönjavaslatot és a *Vuics*-kormány közvetlen után már meg is kapta a király fölmentel levelét. A szkupstinának ez a javaslat tulajdonképpen csak ürügy volt a *Vuics*-kormány megbuktatására, hiszen ezt a javaslatot első sorban a pénzügyminiszter képviselte, aki jelentéktelen szerepet játszott a kabinetben. De a felülkerekedett vad radikálisok meggyűlölték az egész *Vuics*-kormányt, aki nem elégítette ki bosszújukat és nem volt elég nemzeti, vagyis iparkodott jólában élni monarchiánkkal, tudtában e barátság jelentőségének. Az ifju uralkodó *Pasics* Nikolát, a radikális párt volt vezérét bízta meg az új kabinet alakításával. *Pasics* elfogadta a megbízást s azzal bízta a uralkodóját, hogy keddig befejezi misszióját. Az új kabinet radikális, volt haladóparti és semleges elemekből fog állani. Tagja lesz alkalmasint *Nikolics* Andra párisi követ is, akit állomáshelyéről sürgősen hazahívtak.

Belgrád május 18.

A szkupstina ma szavazott a kölesönjavaslat fölött. Jelen volt 99 képviselő, akik közül 96 a javaslat ellen szavazott és 3 nem szavazott. A miniszterek a szavazás után rögtön a királyi

palotába mentek, hogy megújítsák lemondásukat amelyet a király el is fogadott.

Belgrád, május 18.

A király elfogadta a *Vuics*-kabinet lemondását és *Pasics* Nikolát, a radikális párt volt vezérét bízta meg új kabinet alakításával. Az új kabinet, amely valószínűleg keddig megalakul, radikális, volt haladóparti és semleges elemekből fog állani. *Nikolics* Andra párisi követ, akit az új kabinet alakításával kapcsolatosan idehívtak, holnap érkezik meg.

Belgrád, május 19.

Nikolics Andra párisi követ ideérkezett s hosszabb kihallgatáson volt a királynál.

Belgrád, május 19.

Mint megbízható oldalról jelentik, a *Pasics*-kormány következőleg fog megalakulni: *Pasics* Nikola (radikális) elnökség és pénzügy, *Vellimirovics* Péter (radikális) középítésügy, *Nikolics* Andra (radikális) külügy, *Miloszavljevics* Szvetozár (radikális) belügy, *Stamenkovic* Dragutin (volt haladóparti), igazságügy, *Georgievics* Péter egyetemi tanár (radikális) közoktatásügy, *Nincics* Aron a felebbeszi bíróság elnöke (volt haladóparti) kereskedelem, *Antonics* Bazil alezredes (radikális) hadügy, *Vellimirovics*, *Stamenkovic* és *Antonics* tagjai voltak a *Vuics*-kormánynak.

Nikola *Pasics* Szerbiában az orosz párt képviselője. 1883-ban felkelést szervezett *Milán* király ellen, de ezt elnyomták, akkor Oroszországba menekült *Pasics*, barátait pedig vagy kivégezték, vagy börtönbe vetették. *Pasics*ot in contumaciam halálra ítélték, ami természetesen nem igen bántotta, mivel Oroszországban a „szláv jótékonyági komité” kényeret ette. 1889-ben *Milán* lemondása után visszatért Szerbiába, ahol oszakharm Belgrád főpolgármestere, majd miniszterelnök lett. A fiatal királyt *Petervára* vitte s azóta pártja mint valódi Solont tisztelte. Közben *Pasics* éregebb lett, házassága által tekintélyes vagyonhoz jutott. Azóta igyekezett minél többet engedni az igazi ellenzéki férfi állásból. Mikor *Milán* exkirály 1899-ben, az ellene intézett merénylet után, raziát intézett a radikálisok ellen, *Pasics* is börtönbe került. Míg barátai azonban bátran küzdtek elveikért s meg nem tagadták ezeket s börtönbe kerültek, *Pasics* bocsánatot kért s kegyelmet kapott a királytól. Azóta azt hitték, hogy szereplésének Szerbiában vége van. Később Oroszországba utazott, hogy az ottani társaságokban mentegesse ezt az eljárását, de nagyon hüvösen fogadták. Nem akartak erről az emberről már semmit sem tudni, mert olyan hamar megadta magát.

A spanyol király mézeshete.

Budapest, május 19.

XIII. Alfonso nagykorúsításának ünnepségét sötét árnyak zavarják. Arról az emberről, aki szombaton a király kocsijáig hatolt s nagy rémületet kellett, azt állítják ugyan, hogy valami eszels pincér, de a ma érkezett táviratok már egy frissen földevezett anarkhista össeesküvésről is adnak hírt s ebben kételkedni nem lehet. Ez az össeesküvés, amelyet a király élete ellen szöttek, egészen komoly, a bűnösök egy része már őrizet alatt is van és az össeesküvés nyíltan vallják magukat anarkhistáknak. A táviratok között az egyik azt is jelenti, hogy a szombati és ez újabb eset között semmi kapcsolat nincsen, könnyen megeshetik azonban, hogy az alaposabb vizsgálat mást derít ki mint a félhivatalos hírszolgálat, s még az is kislülhet, hogy az eszels pincér sem olyan ártalmatlan, mint amilyennek látszik. A fiatal Alfonso király ezenközben folytatja azokat a felség-nyilatkozatokat, amelyek nagykorúsításának tényével járnak, s féltett és erősen fonyegott személyét éber vigyázzal őrzik. Nagy szükség is van a legmesszebbmenő óvatosságra. Spanyolországban válság és nyugtalanság utott tanyát s a kis király trónja erős támogatóra szorul.

Szombat éjjel óta érkezett távirataink a következők:

Madrid, május 18.

Annál az emberről, aki a kamarába ment király kocsijához közeledett és feldobta kalapját a levegőbe, semmiféle fegyvert nem találtak, ellenben találtak nála egy szerelmes verset, amely *Mária Terézia* infanszóné volt ajánlva. A rendőrség való kihallgatása alkalmával konstatálták, hogy *boland*; ne *Puig* József, született *Crevil-*lentben, (alicantei tartomány), 23 éves. Azt mondja,

hogyan meg akarta kérni Mária Terézia infanszó kezét. A közönség, mely azt gondolta, hogy Puig merényletet követett el a király ellen, néhány sérülést ejtett rajta. Puig Józsefet haditörvényszék elé állítják.

Egy rendőrbiztos azt mondja, hogy Puig abban a pillanatban, amikor letartóztatták, ki akarta nyitni a király kocsijának ajtaját. Puig azelőtt pincér volt egy madridi szállóban. Egyszer már elkövetett ilyen dolgot, amennyiben nemrég virágbokréta dobott a régens-királyné kocsijába. Munkaadója akkoriban elboosította és családjá hazavitte szülőfalujába, ahonnan most csütörtökön tért vissza a fővárosba.

Madrid, május 18.

A Fabra-ügynökség jelenti, hogy a király ellen irányuló anarkhista összeesküvést fedezték fel. Hat anarkhistát letartóztattak, köztük bizonyos Lopez Gábort, aki egy biztosító-társaságnak hivatalnok. Ennek a lakásán a rendőrség egy csomagban dinamitttöltényeket talált. Lopez azt mondta, hogy a csomagot egy másik anarkhistától kapta azzal a megbízással, hogy az egyik töltényt a király kocsija elé dobja, ha majd a király elhajt elötte. A letartóztatott emberek nem tagadják, hogy anarkhisták.

A lapok megerősítik azt a hírt, hogy a hatóság anarkhista összeesküvést fedezett föl és kilenc dinamittöltényt talált, amelyek most a katonai laboratóriumban vannak elemzés végett. A letartóztatottak között van egy orvostani hallgató, egy asztalos, egy betűszedő és egy kőműves. A vizsgálattal megbízott vizsgálóbíró nem akar nyilatkozni az esetről, s a vallomásokat nem hozza nyilvánosságra, mert a vizsgálóbíró szükségnek tartja a hallgatást.

Madrid, május 19.

A királynak a parlamentbe menetelekor történt incidens nem függ, félhivatalos jelentés szerint, össze a fölfedezett anarkhista összeesküvéssel. A király tegnap délután az idegen fejedelmi személyek jelenlétében letette atyja emléksobrának alapkövét. A lakosság lelkes ovációkban részesítette a királyt.

(A király proklamációj.)

Madrid, május 19.

A hivatalos lap a király proklamációját közli, amely így kezdődik:

— Miután a királyi hatalmat átvettem anyám kezéből, legszivesebb üdvözetemet küldöm a spanyol népknek.

Azután azt mondja a proklamáció, hogy a király teljesen tudatában van a reá haramlól kötelelősségek nagyságának és mindent el fog követni, hogy biztosítsa a haza jólétét, a miben a nép támogatását kéri.

Ugyancsak a hivatalos lap a királynak a hadsereghez és a haditengerészethez intézett beszédét is közli, amely ezt mondja egybek között:

— Amikor átvesszem a főparancsnokságot a hadsereg és a haditengerészet fölött, olyan kötelelősséget teljesítek, amely nagy meglepéssel tölti el lelkemet. Üdvözlök benneteket mint királyt, mint tábornok, mint spanyolt és mint katona. Bátorság, tetterő és kitartás. Tegyelem és hazafiság, mindezek a tulajdonságok ékesítenek benneteket a haza üdvére és javára. Egész lelkemmel köztetek leszek. A veszedelem pillanatában mindig veletek leszek és ha egykor a történet rólatok fog beszélni, az én nevetem is fogja említeni. Teljesítsétek mindenkor kötelelősségeket a haza dicsőségére és akkor számíthatok királyotok szeretetére.

HIREK.

Budapest, május 19.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 15-én uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Széll Kálmán miniszterelnök, aki a pünkösdünnepet Rátóton töltötte, holnap reggel visszaérkezik Budapestre.

— A király itthon. O felsége a király a pünkösdünnepet budavári palotájában töltötte. Mindkét ünnepet misét hallgatott a vártemplomban, amelyet Káner Károly budavári apátleányas mondott. A király nem tett látogatást az ünnepek alatt, és mind a két napon az itt idözó főhercegek és főhercegnők körében idözött.

Ma délután a királyi palotában családai ebéd volt.

amelyen a legmagasabb uralkodóház itt idözó tagjai kíséreteikkel résztvettek. O felsége Gizella bajor hercegnő és Mária Jozefa főhercegnő között ült, résztvettek még azonkívül az ebéden József főherceg nevével, Klotild főhercegnővel és gyermekeikkel József Agost főherceggel, Erzsébet Henriette, Klotild Mária főhercegnőkkel, valamint József Agost hercegnéknéivel, Augustia főhercegnővel, ezután Gizella bajor hercegnő kísérete Rehlinger bárónő udvarhölgy és Fall báró udvarnagya, Mária Jozefa kísérete Attens grófnő údvarmesternő, Zamoyska grófnő udvarhölgy és Salm Örggróf kamarás, József főherceg, Klotild főhercegnő és gyermekeik kíséretéből: báró Vécsey százados kamarás, Szirmay grófnő udvarhölgy, gróf Szápáry százados kamarás és Zichy grófnő udvarhölgy; végül O felsége kísérete: Lachtenstein herceg első údvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagya, gróf Paar lovassági tábornok és Bolfras tábornagyszernagy főhadsegédek. Höfnel korvett-kapitány, báró Apor és Gozani márkí szárnysegédek, Margutti százados, aradvári Könyg Károly osztályfőnök, dr. Kerzsi főorvos. Hüver korvett-kapitány, Benesch, Denkstein és gróf Erbach századosok, Vieten százados és az őrpáncsok.

Este hét órakor O felsége az Operaházba hajtatott, ahol Mária Jozefa főhercegnő és Gizella bajor hercegnő társaságában meghallgatta a Parasztszecsület és a Szerelmi Kaland előadását. Távozásakor nagy közönség várakozott reá az Operaház előtt és lelkesen éljenzett, amikor O felsége kocsijába szállt és visszatért a királyi palotába.

O felsége a király Magyarországon való jelenlegi tartózkodása alatt még csak egyszer és pedig a következő csütörtökön, e hó 22-én ad általános kihallgatást.

O felsége a második delegációnális ebéd után 27-én este hagyja el Budapestet, a hová hosszabb tartózkodásra csak őszszel, a nagy gyakorlatok után fog visszatérni.

Lajos Viktor főherceg, aki szombaton délelben a Kározzszal megtekintésére ide érkezett, még szombaton éjjel újra visszautazott Bécsbe. Ottó főherceg tegnap éjjel, Ferdinánd Károly főherceg ma délelben utazott el a fővárosból. Mária Jozefa főhercegnő kedden, Gizella bajor hercegnő pedig szerdán hagyja el Budapestet.

— Mátyás király udvara. Vasárnap este még egyszer megismételték azt a fényes lovagjátékot mely kimagasló eseménye volt az idei szennak. Ezuttal olosabb helyárak mellett jutathott be a Tattersallba a közönség és gyönyörködve szemlélte a fényes multnak meglevőenő képeit.

— Erzsébet királyné szobra Territethen. Vil-leneuevből táviratozzák: Erzsébet királyné territeti emlékszobra szombaton este az itteni pályaudvarra érkezett és este 10 órakor rendeltetési helyére szállították. A Jura-Simplon vasut személyzete egy mérnök vezetése alatt este 10 óráról reggel 4 óráig foglalkozott a talapat kiesomagozásával és elszállításával. A karrarai márványból készült szobor sulya 7000 kilogramm. A szobrot holnap fogják felállítani. Gróf Kufstein osztrák-magyar nagykövet és a hatóságok jelei jelen lesznek a csütörtökön tartandó leleplezési ünnepélyen.

— Vilma királynő orvosa. Rosenstein orvosról, aki most a nagybeteg Vilma királynővé ágya körül szorgoskodik s aki a beteg királynőnek kedvelt, öreg barátja, igen kedves apróságok irnak a hollandus lapok.

Rosensteinnek éppenséggel sincs udvaronc modora. Egy napon Vilma királynő édes atyjának beteg ágyához hívták. Alaposan megvizsgálta az öreg királyt, megfogta a pulzusát, megmérte a test hőfokát s végre így szólt:

— Mutassa a nyelvét!

Vilmos király megütöközt a dolgot s így szólt:

— Királyi méltóságom azt követeli, hogy ön választékosabb formában fejezze ki kívánságait.

— Jó, — felelt az öreg, vette a kalapját s elment Leydenbe, ahonnan alig tudták visszacsalni. Végre is engedett a sok könyörgésnek s elment Looba. A király sulyos beteg volt. Alig lépett a beteg király szobájába, már Vilmos király fölült az ágyban s meg sem várva az öreg orvos parancsát, kiöltötte a nyelvét.

— A székelyek akciója. Segesvárról pünkösdvasárnapján népes értekezleten megalakult a segesvári Székely-Társaság. A gyűlésen Sebess Dénes országgyűlési képviselő, László Gyula márosvásárhelyi iparkamarai titkár és mások hazafias beszédekben ismertették a székely-társaságok olját. A társaság megalakulván, elnöknek Sebessi Akos királyi közjegyzőt választották meg, azután megválasztották a többi tisztviselőt is. Este banket volt.

— Az egyetemről. A király dr. Böke Gyula budapesti tudomány-egyetemi rendkívüli tanári címmel és jelleggel felruházott magántanár a tudomány-

egyetemen a fülgyógyászat nyilvános rendkívüli tanárává a szabályszerű illetményekkel kinevezte.

— A király Fozsonyban. A király csütörtökön fogja fogadni a pozsonyi mezőgazdasági kiállítás elnökségének küldöttségét, mely a királyt meghívja a kiállítás látogatására. A küldöttségét Darányi földmívelésügyi miniszter fogja vezetni, tagjai pedig gróf Desseuffy Aurél, gróf Pálffy István, Bujanovics Sándor udvari tanácsos, Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója, Klempa Bertalan alispán, Broly Tivadar polgármester és Bartal Aurél országgyűlési képviselő lesznek.

— A budapesti angol főkonzul halála. Meránból telegrafálják, hogy Thornton Conway Charles budapesti angol főkonzul, tegnap éjjel ott meghalt. Az elhunyt főkonzul 1899 óta képviselte hazáját Magyarországon és ez idő alatt kedvelt alakja lett a fővárosi előkelő társaságnak. Körülbelül két hete, hogy megrongált egészségének helyreállítására végett Meránba utazott, de Déltől nyhe klímája sem segíthetett rajta. Budapestben bizonyára nagyon sokan mély sajnálkozással fognak értesülni a kitűnő férfi elhunytáról. A főkonzulátus ügyeit utódjának kinevezéséig dr. Brill Ignác konzul fogja vezetni.

Thornton főkonzul nagyfokú idegességben és az üterek elmeszedésében szenvedett, az egész télen át gyengékedett és állapota kivált a mult év vége lelé kiállott influenza után sulyosbodott. Mindazonáltal rövid felbeszakításoktól eltekintve társadalmi kötelelősségének eleget tett és részt vett még néhány héttel ezelőtt a miniszterelnök egyik ebédjén. Az angol koronázási ünnepélyekre Londonba akart utazni és csak a delegáció tárgyalásait óhajotta bevárni. Kezeli orvosa dr. Tauszik Ferenc magántanár azonban nem akarta őt az ez ünnepélyek és hivatalos teendők izgalmainak kitenni a tanácskozássra hívott dr. Korányi Frigyes tanárral egyetemben Meranba küldötték. A főkonzul megfogadta orvosi tanácsát és mintegy két héttel ezelőtt Meranba utazott, hol igen jól érezte magát és kivált az utolsó napokban barátjához küldött levelében örömmel tudatta javulását. Annál váratlanabban jött hirtelen halálának híre, melyet szívizélhűdés okozott. Londonban idözó feleségét táviratilag értesítették elhunytáról. A temetés illetőleg a bécsi angol nagykövetség fog intézkedni.

— A csatater kislány-vendégei. A hazaszeretet ellenében a modern tudomány kijátszotta a határnélküliséget. A honpolgársággal bírközök a világpolgárság s ha erősek akarunk lenni ezzel az áramlattal szemben, nagy szükségünk van arra, hogy gyermekeink már otthon, a családban magukba szívják a haza, a vérel áztatott szent föld iránti nagy szeretetet. A gyermek lelkének befolyásolója, formálója pedig első sorban az anya. A lányokat kell hát elsősorban meghódítanunk a haza számára, azokat a lányokat, akikkel bizony nem sokat történik se az iskola, se a család abban a tekintetben, hogy vajjon hogy gondolkoznak a nagy családról, amibe mindnyájan beletartozunk. Jól esik tehát olvasni olyan hírt, amit ma Segesvárról kaptunk. Az ottani polgári leányiskola igazgatója tudatában van annak, hogy micsoda hatalmas szerep jut az utánunk következő nemzedék lelkének kiformalásában a jövőendő anyáknak és növendékeivel tegnap kirándult a hejjasfalvi és fehérgyázi honvédelemköszlophoz s megmagyarázta nekik, hogy kikről emlékeztünk azokban a kövekben. A leánykák élénkeltek az oszlop előtt a Szózatot és a Himnuszt, hazafias költeményeket szavaltak s végül letették az emléklő talapatára a magukkal hozott szép nemzetiszínű szalagos koszortot.

— Kisdednevelők kongresszusa. A kisdednevelők országos kongresszusát ez idén Eperjesen tartották meg pünkösd vasárnapján. A kongresszusra már szombaton érkeztek a vendégek az ország minden részéből, mintegy kétszázan, akiket a pályaudvaron ünnepélyesen fogadtak. A vendégek elhelyezése után szombaton este az egyesület választmányja ülést tartott az állami tanítóképző-intézetben, majd pedig ismerkedési estély volt a Fekete Sas-szállóban. Vasárnap a kongresszust isztentiszlet előzte meg. A közgyűlés után banket volt, délután pedig Eperjes nevezetességét tekintették meg a vendégek. Hétúton csoportokban Zboróra, Bártára, és Sáros megye más nevezetesebb helyeire rándultak ki. Eredetileg úgy tervezték, hogy a közgyűlést Bártán folytatják, de a május 4-iki tűzvész ezt megátolta.

— Maróczy Géza ünneplése. A Budapesti Sakkkör elnöksége diszlokómát rendez Maróczy Géza tisztelőire abból az alkalomból, hogy a montecarlói nemzetközi sakkverseny első győztese lett. A lakoma május 24-én, este 8 órakor van az István főhercegszállóban.

— Gróf Széchenyi Ferenc szobra. A Magyar Nemzeti Múzeum számára készíti Istók János szobrász gróf Széchenyi Ferencnek, a múzeum megalapítójának a szobrát. Tegnap felkeresték a művész gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter,

gróf Széchenyi Béla koronáér leányával Hanna grófnéval hogy megtekintésük a készülődésben levő szobrot. A művész vendégei elismeréssel nyilatkoztak szép alkotásáról.

— Az iskolásgyermekek kirándulása.

Az igazi fővárosi gyerek számára a Városliget a természet temploma. Tovább aztán nincs természet, annyira nincs, hogy olyan gyerek is akad Budapesten és pedig bőven, aki még a Dunát se látta soha. Ezt egy polgári leányiskola igazgatója derítette ki. Egy olyan iskoláigazgató, aki nem tekint befejezettek a feladatát azzal, hogy tanít és igazgat, hanem érdeklődik is a tanítványai iránt. Kirándulásról nem igen van szó, mert az iskola idejéből nem jut a szórakozásra. Ezen a bajon segíteni akar a főváros tanügyeit intéző tanácsos, dr. Bárczy István s javaslatára a tanács elrendelte, hogy ezután minden hónapban legalább két napon kirándulásra kell vinni a növendékeket. Abban a négy hónapban tudnillik, amely belesik az iskola esztendejébe s amely kirándulásról szó lehet, áprilisban, májusban, júniusban és szeptemberben. Ezeknek a kirándulásoknak lehetőleg az iskola szünetnapjain kell végbenemni, ha azonban a szünetnapokon rossz volna az idő, a tanács megengedi azt is, hogy a tanulási napokon vigyék ki a tanárok a gyermekeket a zöldbe. Átírt a tanács a villamos-vasutaknak is, hogy a kirándulásban résztvevő szegényebb gyermekek számára adjanak ingyenjegyet, vagy legalább kedvezményeset s ilyenkor csakugyan rendbejön a kirándulások ügye — elvben. A gyakorlatban azonban nem, mert a tanácsos ur mindenről gondoskodott, éppen csak arról nem, hogy legyen hova kirándulni. E sorok írójának véletlenül éppen tegnap volt alkalma beszélni a kirándulások dolgáról egy iskolai igazgatóval. Ez az igazgató teljességgel nem pesti ember abban a tekintetben, ahogy telivér fővárosi pedagógusok értelmezik a gyermeknek a természettel való barátkozását. Nem elégszik meg azzal, hogy kitömött vadakat mutasson a növendékeinek a Nemzeti Múzeumban. Nem akarja elhitetni a növendékeivel azt se, hogy egy városligeti lócan ülni és a természet ólén pihenni egy és ugyanazon lelki gyönyörűséget jelent. Viszik őket kifelé a városból, ha csak szerét ejtheti egy-egy kirándulásnak, de — sajnos — még minden kirándulása fiaskóval végződött. Ha elértek valami erdőbe és le akartak telepedni, még ki se bontották a gyerekek a szalvétákból a kis elemzősajjúkat, már rohant feljűk valami csösz. — Itt nem lehet leülni. Ez a hely magántulajdon. — Az igazgató ur megkérte az erdő mérges őret, hogy mutasson valami olyan helyet, ahol telepedhetnek a gyerekek. Valahol csak meg kell pihenniük. Mutasson olyan területet, ami a főváros tulajdona. A csösz mutatott egy ilyen helyet, mire másik csösz rohant elő valamerről fölemelt bittal s messziről ordított a gyerekekre: — takarodjatok ki onnan! — Itt az volt tudnillik a baj, hogy a főváros tulajdonát képező területre telepedtek le a gyerekek. Végre is az ut szélén, lábaikat az árkokba látogva, ették meg a gyerekek a zömlőjüket s a természetből láttak tilos erdőt, tilos gypet, tilos ösvényt. — Ilyenformán hiábavaló a kirándulás. Csak kifárad a gyerek s nemhogy barátkoznék a természettel, hanem örit időkre ellensége lesz, mivelhogy az a természet, amit megmutattak neki, csupa tilos dolgot produkál. Eppen csak az ocsmány káromkodás nem tilos, ami dul a mindenféle erdő-mezőörök szájából, ha le kell hajszolni a gyepről a gyerekeket. A tanácsos ur derék intenciói semmi igazi reformot nem jelentenek addig, míg nem gondoskodik arról, hogy mehessezen is valamire a gyerekek. — Ugyancsak ez az igazgató tanuszkodik arról is, hogy a növendékei számára külön közúti kocsikat se tudott kieszközölni soha. Hogy együtt legyenek a gyerekek, hogy számon lehessen őket tartani. Nem kért engedélyt a tarifából, csak külön kocsit. S nem kapott. Talán a tanács tekintélyének sikerül az, ami neki nem sikerült, de akkor is még mindig utjába állanak a kirándulásnak a csöszök. — Azok pedig szigorú s kellemtelen emberek.

— **Tanárok közgyűlése.** Az országos polgáriszkolai tanáregyesület délutáni kora pünkösd vasárnapján Orsován közgyűlést tartott. Szombaton a közgyűlésen résztvevők Ada-Kaléh szigetére rándultak, visszajövet pedig megtekintették a koronakápolnát. A közgyűlésen Donszky Lukács elnök, karánesebi igazgató megnyitóbeszédében fejtegette a jelenlegi polgári iskola és a tervezett egységes községi polgári iskola oállját és melegen üdvözölte a megjelenteket. A közgyűlés üdvözlő táviratát küldött Wassics Gyula közoktatásügyi miniszternek és Lád Károly központi elnöknek. Az évi és pénztári jelentések tudomásul vétele után Nagy Béla oraviczi tanár terjedelmes értekezésben fejtegette a polgári iskola viszonyát a közép- és felsőbb kereskedelmi iskolához. Szenes Adolf tanár pedig arról értekezett, mik volnának a teendőik addig, amíg a polgári iskolai reform megvalósul: a polgári iskolai tanárképző fejlesztését s az iskola színvonalának megvédését kívánja. Ezután a

tisztikart választották meg, egyúttal elhatározták, hogy a jövő évi gyűlést Lippán tartják meg, ugyan- csak pünkösdkor. A gyűlést banquet, ezt pedig kirándulás követte Turn-Szeverinbe.

— **A Kassai diákongresszus.** Kassáról telegrafálják: A diákongresszus tegnap folytatta és befejezte tanácskozásait. Nagyböb vita a diákajtó tételéről volt, ahol csaknem minden kiküldött felszólt. A debreczeni kiküldött egészen új, független, csak a diákság ügyeivel foglalkozó diáklapot akar. Kolozsvárról dr. Bodor Antal az Erdő című ifjusági lapot ajánlja hivatalos lapul, ami nagy vihart támasztott, amelyből több affér is támadt. Végre is konstataálni kellett, hogy megegyezésre nem tudnak jutni, de annyi bizonyos, hogy a budapesti Egyetemi Lapok nem lesz többé hivatalos lap. A diákjelvényre beérkezett pályamunkák közül kivételre a selmezbányait fogadták el. A kongresszus elfogadta továbbá Dongó Orbán budapesti kiküldöttnek azt az indítványát, hogy a nemzetiségi ügy megoldása és béke teremtése végett a végzett diákság iparkodjék nemzetiségi vidékeken letelepedni. A magyar diáksóvetség és népegyetem ügyében a jelentéseket tudomásul vették. Elhatározták Kossuth Lajos 1902. évi születésnapjának és a Rákóczy-főlelkes 200 éves évfordulójának megünneplését. A kongresszus azzal fejezték be, hogy köszönetet szavaztak a védnököknek, elnököknek, a főispánnak és a városnak szives fogadtatásukért. A diákság nagy része elutazott, másik része Jászóra rándult.

— **Újabb merénylet Oroszországban.** Az orosz távirati ügynökség jelenti Vilnából: A mikor Wahl altábornagy, vilnai kormányzó tegnap este kijött a cirkuszból, hátulról egy ember közeledett feléje és kétszer ráölt. A golyók bal kezén és jobb karján sebesítették meg a kormányzót. A tömeg rávette magát a merénlyőre és földreperete, miközben az még egyszer elstította revolverét. A rendőrség letartóztatta. A kihallgatás alkalmával azt mondta, hogy Zeckert Hirsch a neve.

— **Israelita egyházyűlés.** Az israelita hitközségek tegnap és ma tartották 21-ik községerületi vándorgyűlésüket Békés-Csabán. A közgyűlés, melyen dr. Berényi békésceabai ügyvéd elnököt, elogadta a mult évben kiküldött bizottságok előterjesztését a középiskolai vallásitanítás bibliai anyagáról, továbbá arról, miképp működjék a községerületi szervezet a zsidó autonomia rendezéseig és a községerületi bíróság eljárás szabályzatáról. Vasárnap banquet volt, hétfőn ünnepi istentisztelet nagy előkelő közönséggel, melynek végeztével dr. Keckeméti nagyváradi íorabbi tartott szép lelővasatát.

— **Matiné.** Az Országos Israelita Tanítóképző Intézet Önképzőköre Goldmann Mór elnök vezetése mellett vasárnap délelőtt 11 órakor az israelita hitközség nagyereményben díszülést tartott. A termet a közönség szüntűl megtöltötte s a program minden egyes száma után lelkesen ünnepelte a szereplőket. Különösen kijutott az ünnepeletésből a sziveségéből közreműködő Verédy Irén kisasszonynak. Verédy Károly királyi tanfelügyelő leányának szép énekeért, kit zongorán tanára. Major J. Gyula kísért. Tetszett Benedek Antal „A kanári” vig monológia, Székely Menyhért kitűnő drámai szavazata és Keréssz Odón józú humoreskje. Az ünnepevények érdekes pontja volt néhány új, eredeti Szombatos dal, melyet Major J. Gyula állított össze s alkalmazott énekre s zongorára. A dalokat Mayer Mihály és Szatmári Elek énekeltek. A zenekar is kitűnően működött közre Major Gyavottejék (Szereznájából) adva elő. Hegedűszólót Donáth Nándor játszott úgyve technikával. A közönség sorában ott volt Verédy Károly tanfelügyelő is családostul.

— **Olasz nemzeti lövészverseny.** Rómából táviratozzák: Ma kezdődött meg itt a királyi pár, a miniszterek, a diplomáciai képviselők, a hatóságok és sok olasz és külföldi lövész-egyesület képviselői jelenlétében a negyedik nemzeti lövészverseny. Zanardelli miniszterelnök nagy tetszéssel hallgatott beszédet mondott. A miniszterelnök beszéde után a király megtette az első lövést. A királyi párt lelkes ovációkban részesítették.

— **Házasság.** Pünkösdvasárnapján volt a lipótvárosi bazilikában dr. Krudy Endre joggyűi igazgatóságú fogalmazó esküvője Kisfaludy Ida kisasszonnyal. Kisfaludy László, a budapesti királyi törvényszék foghárgondnokának leányával. Az esketési szertartást díszes és nagy közönség jelenlétében dr. Kisfaludy Árpád egyetemi tanár, a Szent István Társaság igazgatója végezte, aki hatóság beszéd kíséretében adta össze a fiatal párt.

Székesfejérvárott Ganóczy Elvira kisasszonyt, Ganóczy Flóris királyi tanácsos, székesfejérvári közjegyző leányát ma vezette oltárhoz Böhm Mihály kolozsvári vasuti tisztviselő. Az esketést lényes lakoma követte a Magyar király-szülőben.

— **Szigeti Imre állapota.** Szigeti Imrénnek, a kiváló színművésznek állapotában semmi javulás nem állott be két nap óta. A beteg eszméletlen állapotban van és csak néha-néha egy kis időre tér magához. Ilyenkor elbeszélget a feleségével és Vizváryékkel, akik állandóan mellette tartózkodnak. A beteg művész állapota orvosainak jelentése szerint válságos.

— **A nazarénus menyecske.** Egy észak-magyarországi város egyik elegáns szalonjában nagy társaság ült együtt a napokban. Hirtelen belép a szobalány s így szól:

— Nagyságos asszonyom, kérem, egy asszony van ottkűnn.

— Mit akar az az asszony? — kérdezi a nagysága.

— Azt mondja, hogy nazarénus s meg akar valamit vallani.

— Óh, ez kedves — mondja valaki. — Ereszd be, édesem azt a nazarénus asszonyt.

A nazarénus asszony tehát belép a szalonba, meghajtja magát s így szól:

— Nagysága kérem, én itt szolgáltam négy évig a háznál.

— Az ám, — mondja a nagysága, meg sem ismertem. Hisz maga a Juli.

— Igenis, kezét csókolom. Én vagyok.

— Hát mi járaban van?

— Gyönni jöttem, mert hogy nazarénus lettem s ilyenkor meg kell gyönni minden bűnűnk.

— De Juli — mondja a nagysága, hisz maga mindig áldott, becsületes teremtés volt. Mi büne lehetne magának?

A Juli, a nazarénus asszony, lehajtotta a fejét. Mindenki visszafojtotta a lélekzetét, hogy vajjon mit fog mondani.

— Kérem — mondta végre Juli nagy akadozva s körülnéz az elegáns hölgyeken — meg kell vallanom, hogy az alatt a négy év alatt, amíg a háznál voltam, három évig szeretett engem a nagyságának a férje.

— **Rókusut bucsu.** A Rókus-kórház alapításának évfordulóját pünkösd hétfőjén a hagyományos bucsuval ülte meg a rókus plébánia. A Rókus-kórház kápolnájában reggel hétkor volt az első mise, délelőtt tizkor pedig az ünnepi istentisztelet, melyen Veszely rókus plébános celebrált. A templomban nagyszámú közönség jelent meg s ott volt a Rókus vezetősége is, élén dr. Müller Kálmán főrendiházi tag igazgatóval és dr. Purjesz titkárral.

— **Comte szobra.** Mint Párisból táviratozzák, ma leplezték le ott a Sorbonne-teréren Comte Ágostonak, a pozitívista bölcsészet megalapítójának a szobrát. André hadügyminiszter személyesen jelent meg a leplezésen, a többi miniszter és Loubet elnök képviseltette magát. Ott volt azonkívül több idegen küldöttség. A hadügyminiszter beszédet mondott, amelyben Comte tanait dicsőítette.

— **Házalózás.** Ozevgy Geist³ Gáspárné, szül. Molnár Erzsébet urnó, Geist Gáspár főbírtokos és versenystálló-tulajdonos édesanyja, e hó 18-ikán meghalt Budapesten 77 éves korában. Temetése kedden délután 4 1/2 órakor lesz a Keckeméti-utca 14. sz. alatti gyászházban.

— **Kiránduló gimnazisták.** Sátoralja-Ujhelyről jelentik, hogy a munkásai állami főgimnázium kirándulói ma reggel odaérkeztek. A pályaudvaron szíves fogadtatásra találtak és zenekíséret mellett voltak a városba, ahol résztvettek a piaristák templomában rendezett istentiszteleten, aztán kirándultak Szépláomra, Kazinczy Ferenc sírházhoz és Borsiba, II. Rákóczy Ferenc szülőházához. A város költiségen rendezett ebéd után tovább utaztak Kassára. Ott is szives fogadtatásban volt részük. A fiatal társaság Kassáról Miskolcra ment.

— **A becsapott oláh.** Tordáról írják: Szurdukán Vaszili ajtoni emberhez e hó 9-én beállított egy cigánykaraván és szállást kért tőle, amit a gazda meg is adott nekik, sőt meg is vacsoráztatta ismeretlen vendégeit. Vacsora után iddogálni kezdtek, miközben a cigányok azt beszéltek, hogy ha pénzüik volna egy gép elkészítéséhez, annyi ezüst tallért készítenének, hogy bele se térne Szurdukán Vaszili hombárjába. A pénzsovár és már pityókás házigazda erre 120 koronát adott a cigányoknak, hogy vegyennek rajta pénzcsináló gépet. A cigányok erre eltűntek a faluból, Szurdukán pedig megunván a várakozást, tegnap jelentést tett a csendőrségnek a dologról, amely ki is nyomozta a család cigányokat Koppándon Kovács Máté és Kovács Gábor személyében, és talált is náluk néhány silány hamisítványt, amit inkább az együgyű, pénzsovár emberek becsapására, semmint forgalombahozatalra használtak fel. A két cigány tagadja a pénzhamisítást. Bekísérték őket a tordai ügyészség börtönébe.

— **A szögán áldozatal.** A budakeszi-ut 28. számú vilában vasárnapra virradóra komoly szerencsétlenség történt. A villa Malekovicz Sándoré, aki több szobát átalakított. A munkások már annyira elkészűtek a munkával, hogy csak a szarítás maradt még hátra. Az egyik szobába beállítottak egy kocszszal telt kályhát, és kettőn a szobában lefektűtek. Hajnalban a többi munkás észrevette, hogy a szobában maradt két olasz eszméletlenül fekszik. Nyomban kihívták a mentőket, akik konstataáltak, hogy az egyik munkás meghalt, a másik pedig — akit a szent János-kórházba vittek — életveszélyes állapotban van. A

rendőrség megindította a vizsgálatot, de még nem tudta megállapítani, hogy kik a szerencsétlenül járt munkások.

— **Tolvaj rendőr.** Az utóbbi időben Kassán napirenden volt a betörés és egyéb lopás. A rendőrség a legerélyesebb nyomozással sem tudta eddig a tetteseket kinyomozni. A véletlen na nyomra vezetett. Az itteni rendőrség egyik tagját, Balogh György útszabó szülésétű városi rendőrt ugyanis egyik társának a zsebében kutatók. Az esetet azonnal megjelentette Cselényi Béla kapitánynak, aki kérdésre vonta Baloghot, egyben házkutatást rendelve el ennek lakásán, amely meglepő eredményre vezetett. Kiűnt ugyanis, hogy az utóbbi időben elküvetett betörések mind Balogh lelkiismeretét terhelik. Balogh szolgálat közben boltokat, kirakatokat fosztogatót ki, társait, felebbvalóit meglopta, a hivatalban pedig sorra feltörte az asztaliókokat. Ő volt a tettese Mihályi Béla főkapitánynál, több tanácsnoknál, a tűzértszabálykönyvben és főutcai kioszkban elküvetett lopásoknak is. A kötelességéről ennyire megfeledkezett rendőr éveken keresztül gyanútlanul üzte mesterségét s a lakásán rengeteg mennyiségű, különböző értékű és betörésekből származó holmit találtak. Balogh beismeréstben van. A rendőrség szolgálatában három éve áll. Felebbvalói és társai mindig tisztességes embernek tartották és így annál gyanútlanabbul követhette el gazságait.

— **Százötven ember halála.** Coalerekből (Thennesee) jelentik, hogy a *Fraternité* és *Thisie* községében robbanás történt, mely alkalommal 150 ember vesztette életét. Csak egy embert mentettek meg.

— **Rendőri hírek.** Vasárnap délután Budán, a tabáni helyi hajó állomásán egy 25–30 év körüli nő feloszlásnak indult holttestét fogták ki a Dunából. Fekete gallér, fekete leűs ruhá, harisnyja és fekete bőrcipő volt rajta. Holttestét a törvényeski orvosnő intézetbe vitték. — *Dekó* Ferenc 42 éves lakatossegéd szombaton este Ferenc-kört 3. sz. alatti lakásán forgópisztolyai löbe lötte magát. Elettvesztéyes sébével a Rókus kórházba vitték.

FŐVÁROS.

(*) **A vizsgálattér területe.** A székesi-óvárosi közgyűlése az idén, április hónapban kimondotta, hogy a főváros — a vizsgálattér szempontjából — külső és belső területre osztassák, ehhez alkalmazván a vizsgálattér díját is. Mivel pedig a vizsgálattérre vonatkozó szabályrendelet 47. §-ában foglalt rendelkezés szerint a szabályrendelet és vízidíjszabály érvényességének az ideig az életeléletének napjától számított két évre terjed, amely két év eltétele után a zárászámadás szerinti eredményről a tanács a közgyűlésnek jelentést köteles tenni, *Halmos* János polgármester most felhívta egyfelől *Lamp* Hugó főszámvivőt, hogy a kétévi határidő lejáratával az eredményről tegyen jelentést s másfelől a vízvezeték igazgatóságot, hogy annak idejében tegyen előterjesztést a szabályrendelet érvényességének további meghosszabbítására iránt.

(*) **Adókövetés.** Holnap, f. hó 20-án a következő új helyrajzi számú házakban összeirt adókötelezők III. osztályú kereseti adójavaslatait fogják tárgyalni: az I. kerületben (Krisztinaváros) 1163—1188. hrszám; az II. kerületben (Víziváros) 3720—2729/30. az IV. kerületben 313—331, az V. kerületben A) bizottság 658—659, B) bizottság 932—937. VI. kerületben A) bizottság 3501—3509, B) bizottság 1503—1528. az VII. kerületben A) bizottság 4750—4767/68/A, B) bizottság 2834—4221/B, az VIII. kerületben A) bizottság 5607—5631, a IX. kerületben 8741—8754, a X. kerületben 7590—7786. hrszámig.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Nemzeti Színház.** Pünkösd másodnapján *Bartók* Lajos rég nem adott történeti színműve, *Thurán Anna* került színpadra nagy közönség előtt, részben új szereposztással. Nekünk ugyan ünnep, ha egy kitűnő eredeti darabot láthatunk, de reméljük, hogy eredeti drámáink javához nemcsak ünnepnapokon, mondjuk: sátoros ünnepken lesz ezental szerencsénk a nemzeti színpadon, hanem a hétköznapi nagy részét is ezek a válogatott eredeti drámák fogják kitölteni. Történeti drámáink sorában *Bartók Thurán Annája* kétségtelenül előkelő helyet foglal el. A darab konstrukciója tömör, izgalmas jelenetek követik egymást, az alakok jellemzése velős, a nyelvezelenben poétai szépség és drámai erő s az egész zamatos történeti levegő veszi körül. Az öreg *Thurán*, a római lelki aggot, aki éppen úgy kész halálra itélni házasságtörőnek vélt leányát, mint a hogy *Brutus*, a *Quintus*ok detronizálójá, halálra ítélte a saját hazáruól fiait: *Gál* Gyula játszotta, ezuttal először. A morális elveiben bajtálatlan puritán polgár

megkapó művészettel olvasztotta össze az apával, aki szereti a leányát s a maga szívét sebzti meg halálisan, amikor a pallos jogával tulajdon leánya ellen fordul. A bírő szigorában az apa kétségbeesett lelki harcát, a bírő vasjelében az apa szerető szívét szépen és nagy hatással mutatta be a harmadik felvonásban. Ez a tanácsjelenet különben is a darab legértékesebb része. Es egyik lénypontja *Jászai* Mari merev játéka *Mutter* Anna szerepében. Rövid, alig néhány sorból álló epizód-szerepet megragadóbbá, nagyobbá még sohasem tett színész, mint *Jászai* Mari ezt a boszorkányt, aki démoni gunnyal vágja szemébe a bírónak, hogy csak azért itéli halálra, mert az ő bájai már elhervadtak és ők is megöregedtek. Volna csak szép és fiatal s volnának ők is ifjabb legények: szerelmet koldulnának tőle és ne ő érne a mágián hanem ők lobognának előtte buja szenvedélyben. Vad, gunyos kacagása, átkozódó dühögése vértárgyasztó; minden szava lángot vet; minden pillantása egy löcsapó villám. Olyan ez a jelenet, mintha egy hirtelen támadt vihar tombolná ki magát előttünk kábító gyorsasággal. Nem csoda, hogy a taps is viharos volt, amivel a közönség ezt a hatalmas játékot nyit színben honorálta. A régi szereplők élén *Márkus* Emilia *Thurán* Annája haladt a maga ragyogó színeivel. Báj és szomorúság, szenvedő bensőség és szenvedélyes csapongás egyesül ebben az alakításban. A nemes *Leonard* *Mihályi*, az intrikus *Konstán* *Leóni* és a szerelemelőtt *Borbálat* *Maróthy* Margit adta kitűnően, teljes odaadással. (d. e.)

** **X. asszony.** Gavault és Berg új bohózata pénteken, e hó 23-án kerül bemutatásra a Vigzínházban. Addig is Az órnagy urat adják, amelynek premiereje április 23-án volt, és amely ifyiformán éppen egy hónapon át töltötte be a műsort. Az X. asszony szereposztása a következő: *Bidoulet* — *Rónaszéki* *Gusztáv*, *Philippe* *Ardelot* — *Góth* *Sándor*, *Folgné* — *Hegedüs* *Gyula*, *Pascal* *Bernard* — *Tanay* *Frigyés*, *A* *spanyol* — *Balassa* *Jenő*, *Julien* — *Bárdi* *Ödön*, *A* *parancsnok* — *Kazaliczky* *Antal*, *A* *doktor* — *Győző* *Lajos*, *Rendőrtiszt* — *Gyarmati* *Gusztáv*, *Germaine* — *Csillag* *Teréz*, *Arsinó* — *Nikó* *Lina*, *Jaqueline* — *B. Lenkei* *H.*, *Marguerit* — *Pécsi* *Paula*.

** **Népszínház.** A *Katalin* holnap, kedd esti előadásán, amelyen szabadsága után először fogja eljátszani *Germain* badnagy szerepét *Küry* Klára, a cárnó szerepét *Hegyi* *Aranka*, e szerep kreálójá, *Garachy* *grófit* pedig *Kendics* *Jelka* játszani. — *Szerdán* és pénteken megismétli lelépteit *Pálmay* *Lika* *Weinbergernek* hamar népszerűvé vált operettjében *Az* *izében*, melynek minden eddigi előadása szülot nézőtér mellett került színre; szombaton pedig újra előtér *Küry* *Klára* *A* *aranyos* *Laura* *Lee* szerepében, melyben legutóbb is nagy sikert aratott.

** **A császár és a melódia.** II. Vilmos német császár egy alkalomt so szokott elmulasztani, hogy egyéniségét a nyilvánosság előtt kibomborítsa. Nincs urakodó Európában, aki akkora színtességgel tárná fel minden őt meggyőződéset és nézetét, mint éppen a német császár. Eltekintve politikai nyilatkozataitól, amelyek meg szokták lepni a világot, alig van olyan irodalmi vagy művészi kérdés, amelyre vonatkozólag II. Vilmos nézetét ne ismerünk. Azt is tudjuk, hogy ez a határozott egyéniség nem elégszik meg a véleménynyilvánítással, hanem azt akarja, hogy szava művészet kérdésekben is döntő legyen. A császár irodalmi és művészi dolgokban amegy általában éppen olyan konzervatív, mint a politika-ban. Ő fosztotta meg a *Schiller*-díjtól *Hauptmann* *Gerhart*-ot, a német modernnek legkiválóbb lángelméjét és amikor a *Deutsches* *Theater*ban előadni merészték a *Talácsokat*, ülmondta az udvari páholyt. Kedvenc drámáiról *Widenbruch* és *Lauff* kapitány, a *Hohenzollernek* dicsőségének udvari dalosai. A szobrászatban csak a régi mintákat kedvelti és irtózatall fordul el a véső új poétáitól, akik új eszmék és érzelmi kifejezések számára új kifejezést keresnek. A festészet terén esküd ellensége a szecessziónak, amelytől minden jogosultságot megtagad és lelkes híve az akadémiai copinak. Zenéről még nem igen nyilatkozott és noha eléggé szorgalmas látogatója udvari operaházának, eddigelé még nem igen tett zenei hitvallást a nyilvánosság előtt. Most eljött ennek is az ideje. Mert mint nekünk *Wiesbadenből* táviratozák, *Vilmos* császár nagyon érdekes nyilatkozatot tett a modern operáról. A *Windsori* *víg* *nők* előadása után *Kaumann* *Hedvignek*, aki *Fluthné* énekelte, ezt mondta:

— Ez az opera frissítő és játékosan hatást tett rám. Kár, hogy *Nikolai* oly korán halt meg, mert a modern operaszerzők csak zenekari effektusokkal dolgoznak, amelyek a hangot elnyelik. A melódiát egészen elhanyagolják s ez az oka annak, hogy a *Windsori* *víg* *nők* értékét annyira meg tudjuk becsülni.

Amint nyilvánvaló, a német császár a zene terén is konzervatív hajlamú. Dicsőíti az egyszerű dalomat és amikor a modern zeneszerzőket ócsorolja, akik csak a zenekarhoz értenek, bizonyára az ünne-

pelt *Strauss* *Rikárdra* gondolt. Bizony igaz, kifogytunk a dallamból és az eredeti invenciót ma inkább csak a tudás pótolja. Csak hogy eredeti invenciót mostanság a művészet semmiféle formájában se talál. Nem is lehet előteremteni. Még császári parancsossal se.

** **A Rákosi Szidi színházakéja** ez évi záró vizsgálati előadásait a *Magyar Színházban* fogja megtartani és pedig jolyó hó 25-én, 29-én csütörtökön (*Urnapián*) és június 1-én, mindenkor délután.

** **A kirakat.** A *Magyar Színház* ily című újdonságának próbái már befejeződtek közledek, s most már teljesen kialakulnak a bohózat irappás fordulatai. A kacaglató darab vezető főszerepe *Boross* kezében van. *A kirakat* bemutatás előadására szerdán délig ünnartja a *Magyar Színház* a bérlők jegyeit, azontul azok is előadásra kerülnek.

** **A városligeti nyári színház.** A városligeti színházban az előadások holnapról fogva este nyolctól kezdődnek. Azok az egyesületek, amelyek eddigelé is élveztek mérsékelt árú jegyeket, a kedvezményes utalványokat délelőttünkint vehetik át a nyári színház pénztáránál.

** **Egy drámairó gondnokság alatt.** Négy esztendővel ezelőtt történt, hogy a pársi bíróság gondnokság alá helyezte az akkor huszonegy esztendő *Henry Bernstein* drámáiról abból az okból, mert 900.000 frank vagyonából rövid egy esztendő alatt 600.000 franknak hágot a nyakára. *Bernstein* nemrégiben arra kérte a bíróságot, hogy szüntesse meg a gondnokságot s kérényében kimutatta, hogy két darabjával az *Antoine*-színházban színtekertül *La Marche*val és a *Gimmaseban* előadott drámáival. *Le Detourral*, mely száz előadást ért, 80.000 frankot keresett. A kérényben arra is hivatkozott az líju szerző, hogy 1898. óta, mióta gondnokság alatt van, nagyon szolid életmódot folytat. A bíróság eleget tett kérésének és megszüntette a gondnokságot.

** **d'Annunzio programja.** A *nápolyi Corriera della Sera* érdekes beszélgetést ad közre, melyet a lap szerkesztője *Gabriele d'Annunzio*-val, a hírneves olasz drámáirólval folytatott jövődöbéli terveire nézve. *d'Annunzio* mindenekelőt elkíséri *Duse* *Eleonorát* amerikai körútra, melyre az olasz tragika az öszel indul. Amerikából visszatérve *d'Annunzio* létesíteni fogja *Albano*-ban tervezett antik színházat, melyet *Numa király* című új drámájával fog megnyitni, mely en most dolgozik. A színház létesítésre szükséges pénz már együtt van s csak az olasz történelemből merített darabokat fognak benne előadni. Mindenekelőt magának *d'Annunzio*-nak *Malatesta* című drámai trilogiáját, melynek első része a *Francesca da Rimini*. második része a *Pariziana*, harmadik része pedig *Malatesta*. Ebben a két utóbbi darabban *Duse* fogja a fő női szerepeket játszani. *d'Annunzio* ezenkívül még egy sereg darab előadását tervezi, melyek mind az olasz történelemből merítik tárgyukat. Nagyszabású tervének megvalósításánál *d'Annunzio* a moder olasz irodalom legkiválóbb költőire számít.

** **Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** A nagy kir. Operaházban ma este *Mozart* daliműve, a *Don Juan* kerül előadásra. Az Operaház ez előadása a *Telefon Hírmondó* összes állomásain keresztül hallható lesz, mert a *Hírmondó* azt előfizetői szórakoztatására közvetíti. Az Operaház közvetítése után a legújabb híreit olvasgatja fel a beszélőjság, majd még annak bevezető után 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

▷ **A Magyar Jogászegylet** a múlt szombaton dr. *Farkas* Béla kir. kuriai tanácsnoknak elnöklete alatt tartott teljes létesülésben folytatva vitáit az *egységes igazságügyi gyakorlati vizsgáról* és az *elméleti jog- és államtudományi államvizsgáról* szóló kultuszminiszteri törvénytervezetlelt. A múlt ülésen dr. *Márkus* *Dezso* kir. ítélőtáblai bírő adta elő véleményét, amelynek kidolgozásával a *Jogászegylet* választmányja bízta meg; rajta kívül még dr. *Sékely* *Ferenc* budapesti főügyész és dr. *Nagy* *Dezso* budapesti ügyvéd nyertek megbízást, amelynek a főügyész már eleget tett, míg *Nagy* *Dezso* legköze ebb terjeszti be véleményét. *Márkus* *Dezso* majdnem két óras szabad előadásában a következő főbb javaslatokat terjesztette elő:

A bírói, ügyvédi, közjegyzői és a szolgabíróitól kezdve — a közigazgatási tisztviselői minőségét az egységesen szervezett igazságügyi államvizsgálat adja, amelyet a szervezendő elméleti államvizsgálat letételétől számítva öt évi gyakorlatnak kell megelőznie. E gyakorlatot egyetlen arányban a kir. bíróságnál és ügyészségnél (esetleg az igazságügyminisztériumban), a jogügyi és közpályai igazgatóságnál, ügyvédnél és kir. közjegyzőnél, közigazgatási és pénzügyi hatóságánál kell töltetni.

A kultuszminiszter tervezetében foglalt irányeszméket az előadó örömmel üdvözli, bár a részletek tekintetében a tervezet egyes rendelkezéseinek kiegyesítését óhajtja. Így pl. kívánja, hogy a jogbölcsészlet és a római jog az államvizsgálatnak is tárgya legyen; hogy azok a jogakadémiai tanárok, akik nem egyetemi magántanárok, nyugdíjaztassanak; hogy a jogi oktatás rendje, épp úgy mint az egész felső oktatás törvényvel szabályoztassék stb.

Követelnünk kell a jogakadémiaikat fenntartó felekezeteitől, hogy az akadémiaik tanumányi rendje teljesen egységes legyen a kir. akadémiaikéval, hogy tanáraik az utóbbiakéval egyenlő képzettséggel bírjanak és állami segély nélkül azokéval egyenlő javadalmazásban részesüljenek. Kivánatosnak tartja az egyetemek számáraak szaporítását, de az új egyete-

meket csakis nemzetiségi szempontból exponált vidékeken szabad felállítani, hogy ott egyuttal a magyar-nag ügyét is szolgálják.

Mostani egyetemi oktatásunk is reformra szorul. A tanítás és a tanulási feltételek és korlátlan szabadsága mellett az oktatás a hallgatóktól, akik képesítő vizsgálatot tesznek, szigorúan meg kell követelni azoknak az előadásoknak pontos, iskolászerű látogatását, amelyeknek halgatása kötelezően van előírva. Az összes hatóságok elősegítik az előadások mulasztását azzal, hogy joghallgatókat napidíjazások alkalmazzanak, aminek valahára véget kell vetni, ha komolyan akarjuk a kötelezőségezt fejlesztését és a főiskolai oktatás eredményességét.

Áltérve a budapesti egyetem jogi karára, szóló a kar tanárainak egy részét teszi felelőssé azért, hogy a jogi oktatás eredményei Magyarországon oly csekélyek, hogy a jog- és törvényisztelet hazánkban még mindig nem uralkodik az összes intéző körökben. Végül óva int szóló attól, hogy a jogi oktatás kérdésének megoldásába felekezeti szempontokat vigyenek bele, amire nem egy oldalról történt kísérlet, mert Magyarországnak felekezeti harcokra nincs többé ideje, mivel nekünk csak egyetlen felekezeti lehet: szakadatlan és becsülettel munkával lefejleszteni, megerősíteni, virágzóvá tenni a magyar kultúrát.

○ Szikra új könyve. Néhány évvel ezelőtt ez a kar furcsa álnévvel: Szikra, valaki regényt irt az Új Időkbe. A regénynek *Evadánorlok* volt a címe. s érdekes társadalmi kérdést fejtetett ki nagy írói készséggel, hogy sokan azt hitték, valami ismert íróember bujt e mögé az álnév mögé, hogy annál könnyelműbben mondhatta el a mondanivalóját. Később azonban kitudott, hogy Szikra új jelenség a magyar litteratúrában s hogy e mögött gróf Teleki Sándorné rejtezik. Azóta ez a jellemző pseudonim kedves ismerős lett a magyar olvasókörözésnek. Szikra könyvei a legnépszerűbb olvasmányok közt foglalnak helyet s az új író aránylag rövid idő alatt, ahogy mondani szokták: „publikumot csinált magának.” Ennek a publikumnak, a szikra finom tollát, mélyreható, éles művészi elméjét méltányoló közönségnek jelentjük, hogy új könyve jelent meg a kedvelt író-nőnk. A könyv címe *A betörők* s tizenhét terjedelmes novellát foglal magában. Ebben a könyvben együtt van Szikra minden értékes tulajdonsága: az érdekes, sehol nem unalmas, mindenütt úde és eredeti mesészés, a tiszta, magyaros stíl, a magasabbrendű, finom elmésség s a magyar élet típusainak az a művészi egyszerű s mégis oly plasztikus ábrázolása, amely már első munkájában is igazíróvá, elsőrendű művészzé avatta Szikrát. Az új könyv épp oly kedves olvasmánya lesz a magyar elbeszélésben magyar életet és zamatot magyar nyelvet kereső olvasókörözésnek, mint a régi s a sikere csak annyiban lehet amazénál szebb, amennyiben ez az erőteljes írói tehetség azóta technikában fejlődött, látásban finomodott és mégtüreljesebben gazdagabb lett. A vaskos kötet Singer és Wolner kiadása, ára 3 korona.

○ Illészás cím alatt humoros eposzt irt Lakatos Andor és Vértés József. Az eposz tárgya a diák életből van véve, humora diák humor, de jó izű s kedves. Az Illészás hőseinek parodizált nevei alatt küzdenek a torjai gimnázium nyolcadik osztályos dalilái Vak Illés a kegyetlen professor és Rektor ellen. Sok kedves csínyükben a nagy Zéró-Zeusz támogatja s védi őket meg minden baj ellen. Végre is beveszik Tróját, leteszik a maturalt. Meseje is, verselése is jó a úzenkét énekes eposznak. Sok gyönyörűséget s kedves emléket idézhet fel mindazokban, kik valaha szintén küzdöttek Torja-Trója falai alatt a maturalért. A jó verselő és jó kedvű szerzők humoros eposzának ára egy korona 20 fillér.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Tróger Miska. Mintha cigánybandának szeméfenye a tróger. Fontosabb személy ez jóformán még a primásnál is. Mert ha a primás véletlenül nem hegedülhet, játszik helyette a kont-rás. De, ha a tróger nem viszi el a rendeltetési helyükre a kis- meg a nagybögöt, vége a muzsikának. Azért olyan fontos hivatal hát a trógerség. Meg is válogatják alaposan s ember legyen a talpán, akit a banda megválaszt trógernek. Mert az a banda valóságos belső titkos tanácsosává lesz. Postillon d'amour, zálogházi közvetítő, hordár és zeneőr egy személyben. Azonfelül a trógerség afféle karakter indelibilis, amolyan letörülhetlen jellegű; mert aki ezt a hivatalát vállalja, még a vezetéknevét is elveszti örökre. Marad egyszerűen a keresztneve s ha Pista volt, lesz belőle Tróger Pista, ha meg véletlenül Miska volt, lesz belőle Tróger Miska. Egy ilyen Miskáról hozt most hirt a drót messzi földről, tul az Océánról, akit erfelén nagyon jól ismerünk s aki most egy new yorki cigánybanda trógerja lett. Itt nálunk tanulta ki tulajdonképpen ezt a mesterséget, még pedig alaposan. Mert sok dolgot s még több keresetet adott a cigánybandáknak s külön a trógernek is, akinek díszes tisztja az is, hogy a becsipett vendéget — különösen vidéken — széles vállaira kapva, diszkrétan hazaszállítja. Es Lacarovic Mihály, az egykori szredis-

tyei nábob — mert ő a Tróger Miska — mindenképpen rátermett új mesterségére, melyet — mint a newyorki lapok írják — nagy ambicióval végez. De hogyisne, mikor a bandának, amelynek trógerja lett, olyan híres tagjai vannak, mint dr. Hász Soma uram, a volt orosházi ügyvéd, aki harmincháromezer koronát érő kilenc váltót hamisított, aztán Amerikába szökött. Most pedig kisbögös a Tróger Miska bandájában. Ilyen cigány után nagy élvezet lehet a bögtől szállítani. S büszke lehet a primás, akinek doktor a kisbögös és nábob a trógerja. Hogy tul a nagy vizen mit miveltek ezek a jó urak, mi köze ahhoz a yankeeknek?

SPORT.

Football.

Budapest, május 19.

A pünkösd két ünnepnapján nem kevesebb mint öt nemzetközi match érdekelhette a labdarugás barátaikat.

Vasárnap a Margitszigeten a Műgyetemi Football Club játszott a prágai Deutscher Football Club ellen. Sportszempontból ennek volt a legnagyobb jelentősége, mert a prágai együletben 0:1 goalbal legyőzőre talált a nálunk népszerű richmondi csapat és a közönség is oly egytelten ismerkedett meg, mely nálunk először vendégszerelt. A D. F. C. tényleg oly jó, hogy győzelem reményében vételkedhetik egy első klasszisu angol csapattal. Játéka lassu ugyan, de biztosan passzolnak és ami fő, biztosan tudnak goalra löni. Minde jeles tulajdonok tán főlébe is bevezik e csapatot a goal előtt kissé szelenek mutakozó dánoknak, melytől pedig csapatunk oly súlyos vereséget szenvedtek a csömöri-uti football-pályán. A Deutscher Football Club oly győzelmet multalt jelent meg nálunk, hogy sokan az érthetetlenül népszerűtlen piros-fekete dressznek a leges-fosabb vereséget jósolták. Erre a match eredménye erősen rácafol. Igaz ugyan, hogy a prágaiak győztek, de e győzelem valóban pyrrhusi lehetett, mert még egy — match és a D. F. C. aligha ott nem hagyja kiérdemelt babérkoszorút.

Az eső vasárnap átázta a talajt s a sziget gyepes football-pályája oly sikos volt, hogy játékosaink szakadatlanul jobbra-balra estek. A műgyetemi gyors tempóhoz léven szokva, ily körülmények között erre képtelenek voltak, míg a nálunk játékosokott D. F. C. most is így mozoghatott, s ez már magában nagy előnyt juttatott a vendégeknek.

Az első félidőben kölcsönös, de sikertelen támadások után Nagy, a műgyetem csatárja szépen leviszi a labdát, átadja a jobb széle és kivédhetetlen goalt csinálhattak volna, de a sikos talajon hirtelen megállni nem lehetett, s így a D. F. C. egy goaltí menekedik meg, ami nem is egyszer ismétlődik. A játék 35-ik percében végre sikerül a németeknek goalt ragni, melyet a félidő utolsó percében még egy követ, azt azonban a műgyetem rugja saját kapujába.

A második félidőben is egyenlőnek mutatkozik a két ellenfél, mit bizonyít egy érdekes és 10 percig tartó játék, mely ugyszólván a félvonalon megy végbe a nélkül, hogy egyik vagy másik fél közel juthatna ellenesének kapujához és ugy is látszik, a félidő eredménytelenül végződik, amikor az M. F. C. újból goalt rug saját kapujába, mely immár a harmadik s ugyanazok a félidő utolsóelőtti percében váratlanul megad a negyedik goal is. Az eredmény tehát nem volt realis, mert a műgyetemi saját kapujába rugott goaljai az ellenfél még két goalhoz segítettek, pedig az csak kettőt csinált. A M. F. C. kitűnően játszott, s ha a pálya rendben van, bizonyára kétségessé tette volna a D. F. C. győzelmét. A csatár szerepe bevált Nessler, Nagy, Wampó igen jók voltak; a fedezetben csak Friedrich tudott meg-elelni feladatának. Réthy és Durand hátvédők, Ujváry kapus pedig minden tekintetben korrek játékosok, kik a védelem valóságos mesterei voltak.

A csömöri-uti pályán a dánok részesítik nap-nap után újabb meglepetésben a budapestieket. A postásokat 0:2 arányban győzték le, második napon a Ferencvárosi T. C. csapatát 0:7-re a harmadik nap a M. U. E.-t 0:11-re. Most már csakugyan pont kell, hogy következék és hisszük, hogy a Budapesti Torna Club lesz a pont. Egyébiránt a Magyar Uszó-Egyesület mai szereplése egyike volt a leggyengébbeknek s az egész csapatban a mindig önteláldozós ügyes Tomy volt az, aki komolyan dolgozott. Különös hiba volt, hogy Felely hávédnek állott s a kapuba olyan embert helyeztek, akinek talán még football sem volt a kezében. A közönség zajosan más kapust követelt s igazán érthetetlen a iflogás: jó kapust batvédnek használni, mikor a csapat semmitsem

bizhat magában. A nézőket annyira deprimálta a magyar csapat gyengesége, hogy szinte kívánta a dánok minél több goalját s nagy része sajnálkozott, hogy nem egészítették ki egy tuatara.

Hétfőn a millenáris versenypályán ismét a dánok szerepeltek, ezuttal a Budapesti Torna Clubbal szemben, kik tegnap Bécsben küzdöttek a Challenge-Cupért a cricketterekkel, de a trofeum Bécsben maradt ezuttal is, mivel 1:2 arányban győzött az ottani csapat. It sem volt valami szerencsés a B. T. C., mivel 4:4 arányban győztek a dánusok, akik különösen a második félidőben sutba dobták a fair harcmodort.

Mérkőzés után Gerger Ferenc magyar bajnok a 10 kilométeres rekordversenyt 12:36-ról 11:27 másodperce javította.

A Margitszigeten a Deutscher Football Club egy válogatott csapattal játszott, amely a Magyar Athletikai Club, 33. Football Club és a Műgyetemi F. C.-ből volt összeállítva. Végeredményben a prágaiak győztek 6:0 goalbal. A nap hőse Ujváry (M. F. C.) kapus volt, ki sok goaltí mentette meg a csapatot.

Pünkösdí löversenyek.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 20.

Boru, napfény, favoritok győzelme, meglepetés egyformán váto ott pünkösd két ünnepén. A sport és totalizátor barátaik még egy utolsó erőteljes rushsal akarják elvesztett vagyonkájukat visszanyerni s az utolsó napok a leghihetlenebb tételek és spekulációk ideje. Ilyenkor kezdenek azokra az istállókra és jockeykra játszani, amelyek még nem nyertek ezidén, ilyenkor teszik meg azokat a számokat, amilyet nyerő ló még nem kapott, ilyenkor... ehl ki tudja a tömnetelen kabalát és turibabonát számon tartani.

A versenyek mindkét nap érdekesek voltak, s különösen az Alagi-díj kimenetelére volt mindenki kíváncsi. A verseny szenzációja az volt, hogy Hazafi nem indult benne s így csaknem biztos zsákmánya lett Maconaldnak, mely ebben a meetingben Pechynek meghozta az első győzelmet. Második a nagyban javuló Gyalár lett.

Pünkösd hétfőjén a fősámot, a Kisérieti versenyt a pompásan és híven futó Ballada nyerte meg. Más esemény nem történt. A versenyek részletes eredménye:

Vasárnap:

I. Kerepesi díj. Díj 3000 korona. Távolság 1600 méter. Báró Springer G. Ferhapse (Adams) első, Arriviste (Bonta) második, Beata (Richnovszky) harmadik. Azután Franc-magon és Kosma. Totalizátor: 10:16. Helyrelogadások: I. 50:56. II. 50:60.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. Szemere Miklós Pántlika (Bonta) első, Buzalka (Maino) és Geri (Hujber) holtversenyben második. Azután Kendősi és Esély. Totalizátor: 10:16. Helyrelogadások: 50:54. (Pántlika), 50:56 (Buzalka) és 50:62 (Geri).

III. Alagi-díj. Távolság 2000 méter. Díj 20.000 korona az 1-nak, 5000 korona a 2-nak, 3000 korona a 3-nak. Pechy Andor Maconaldja (Tara) első, Gyalár (Michaels) második, György lovar (Russel) harmadik; azután Ka'Gall, Tubereuse, Pszt. Luxardó. Totalizátor: 10:26. Helyrelogadások: I. 50:80, II. 50:178, III. 50:182.

IV. Főthi-handicap. Díj 4000 korona. Távolság 1800 méter. Blaskovich Ernő Pusztabirója (Holmes) első, Good Fortune (Baines) második, Count Niki (Adams) harmadik; azután Retour, Hans Heilig, Sajó, Medicus, Midas, Baratore. Totalizátor: 10:80. Helyrelogadások: I. 50:118, II. 50:144, III. 50:88.

V. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 2000 korona, távolság 1000 méter. Rohonczy G. Futótűz-e (Bonta) első, Csett (Van Dusen) második. G-dur (Cleminson) harmadik. Azután: Speranza, Olive, Marco Polo, Kintornás. Tüppelsgrün, Angola és Kényur. Totalizátor: 10:63. Helyrelogadások: I. 50:86, II. 50:96, III. 50:72.

VI. Nyeretlen kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona, távolság 1100 méter. Ij. Dávid Emil Herdám ja (Slack) első, Jelissava (Maino) második, Döntő (Cienok) harmadik. Azután: Maga, Jux, Csárdás. Gyöngysziget és Bagj. Totalizátor: 10:134. Helyrelogadások: I. 50:144, II. 50:70, III. 50:116.

VII. Handikap. Díj 8000 korona. Távolság 2400 méter. Pechy A. Grey Childje (Tara) első, Boogy (Cleminson) második, Montezuma (Southey) harmadik, azután: Glory és Hasstrman. Totalizátor: 10:23. Helyrelogadások: I. 50:82, II. 50:110.

Hétfő:

I. Nyeretlenek díja. Díj 8000 korona. Távolság 1800 méter. Báró Springer G. Paillardja (Bonta) első, Pázmán (Baines) második, Dynamit (Southey) harmadik, azután: Franc-magon és Bordereau. Totalizátor: 10:13. Helyrelogadások: I. 50:58, II. 50:90.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 2000 korona. Szemere M. Quittje (Bonta) első, G-gante (Martinkovics) második. Több ló nem futott. Totalizátor: 10:11.

III. Háromévesek handicapja. Díj 4000 korona. Távolság 1600 méter. Schössberger Ugyanaz (Wetherell) első, Lumpácus II. (Adams) második, Aristides (Vetter) harmadik. Azután Barberine, My Lady,

Vásároljon

osztály-sorsjegyet

HECHT

bankháznál

Budapest,

Ferenccék-tére 6. és Erzsébet-körút 32.

Gaedicke szerencsegyűjtődéje

kimutathatólag

a legtöbb nyereményt fizette ki.

A május 22. és 23-iki húzáshoz ajánl osztály-sorsjegyeket

egész	fél	negyed	nyolcad
12.—	6.—	3.—	1.50 koronaért

az összeg beküldése, esetleg utánvételt mellett

GAEDICKE A.

Budapest, Kossuth Lajos-utca 11.

Eletnagyságu

10 forintért.
Fényképek minden más nagygyűjtésben pontos kivitelben jutányos áron készíthetnek.

WAITNER Fényképszeti műintézet
Budapest, Erzsébet-körút 20. sz. 1 em.

A világhírű eredeti **Angol Helios Premier-kerekpárok**at melyen lezártított ábrán 2 és 10 írt részlete, **kerekpár-alkatrészeket**

30% áreszállítással szállítunk.

- 1. r. külső gummi 4.50 és 4.—
- 1. r. belső gummi 3.— és 2.—
- Acetyl-lámpa 2.25 és 2.—
- Calcium-carbid 1.35 és 1.—
- Olajlámpa 1.35 és 1.—
- 1 pár kiftűző pedál 2.— és 2.40
- Kit. angol csengő 75.—, 50.—, 35.—
- Angol nyergő 2.25 és 2.25
- Teljeskör-pumpa 1.40 és 1.15
- Fogantyúk párja 40.— és 34.—
- Küllő vágva níp. —05 és —04
- Kerékfutó csengő —1.15
- Francia kulcs —50 és 88.—

Láng Jakab és fia

kerékpár nagy raktára
Budapest, József körút 41. és Rák-utca Rottenbiller-u. 1.
Mindenféle kerékpárjavításokat, zománcozást és nikkelezéseket olcsón és szakszertőn csinálunk.

Az árak különösképp felelősséget vállalunk és nem leteszés esetén a pénz visszaküldjük

Tüzmentes pénzszekrényeket, kasszátákat,

vilamos vészjelző pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másolópreceket legjobb kivitelben és legolcsóbban szállít

HESKY TESTVÉREK

cs. és kir. szabad. hazai pénzszekrénygyára
Budapest VI. Szabócs-u. 4.
Erdély részére főraktár:
REMENYIK VIKTOR
vas-nagykereskedés
Kolozsvár.

ÉNZT

SORSJEGYEKRE és ÉRTEKPAPIROKRA (visszaadható teljes szerinti kisebb részekkel is) bármely összegot igen olcsón ad

Köváry Armin
bank- és váltó-üzlete
Erzsébet-körút 32. sz. 1 em.
IV. k. Ferenccék-tére 9
Gróf Czárky-palota.

Zálogházból veszek cédulákat.

Eladók
13 intes ezüst evőkészletet 12 személyre 140 Ft, 6 sze mélyre 65 Ft-ot, kávére és fől jobb. Mindenképp flom ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy rakár arany ford láncokból, masszív aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany fűző-órák 12 Ft, arany női órák 9 Ft-ot kezdve 12 darab masszív evőkészlet 6 Ft 50 kr.

Grünberger A. Béla
örökös
Budapest, Harisbázár. Váci-utca 30. l. em. 23.

Dóczi Lajos Munkái.

A kiváló író művei a modern magyar irodalom legbecsebb termékei. Minden kötet önálló egész és külön is kapható

- ### DISZKÖTÉSSEN.
- Csók. Regényes vigjáték... 7 kor. — fill.
 - Goethe Faustja... 9 » »
 - Szechy Mária. Tört. szimf. 7 » 50 »
 - Carmela. Kis Murányvár... 7 » »
 - Beszélyek és vázlatok... 6 » »
 - Vegyes párok. Szimf... 6 » »
 - Költményei... 6 » 40 »
 - Utolsó szerelem. Vigjáték... 6 » 40 »
 - Elinor királyleány... 5 » »
- Megrendelhető:
Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonai (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőszöbben ajánlható

DR. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapial rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. l. em. Klotild-palota (ajtárház és lift használat).

A leghatékonyabb húgyvesztéseket, legújabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sobeket, gyphilit, az önterfőzetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújában olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrtorzségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterinebajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7-8 óráig Nőeknek úgy mint férfiaknak külön be és kijáratt. Külön várterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszererekről is gondoskodva lesz.

DÓCZI M.

cipész

Budapest legmeghibízhatóbb legmagyobb és legolcsóbb **cipő-raktára**

Kerepest-ut 10.

Gombos fűz. v. cugos lakk-cipő, férfi 4, női...	3.50
Férfi v. női boxbőr fűzős 3.50	
Fűz. v. cugos orosz lakkból férfi 3.80, női...	3.30
Lakk reggati férfi 3.50, női 2.50	
Férfi Chevroux 4.50, női 4.—	
Férfi v. női cugos cipő —	3.—
Fűzős cipő —	3.20
Lakk kivágott —	1.50-2

Egy csatos 2.20, kereszt-csatos — 2.—, 2.50
Fehér v. rózsaszínű cipő 1.50
Fehér keztűző cipő — 2.—

Arjgőzök, csomagolás, szállítólérel, ingyen. V-dékre 10 frton fölül franco. Nem tesszük árut beszerelnek.

Használt írógépek
Kittűn karban állás mellett adunk. Telefon 38-31 Copying Office Dorottya-utca 11.

Most jelent meg!

Negyedik bővített kiadásban, díszes kiállításban, tetszőtő alakban

„MIRJAM“

című remek nyelvvelletti irrti magyar szövegű

Imádságs könyv

zsidó nők számára.

Írta:
Dr. Kiss Arnold
budai főorrbí.

Ára
Vászonkötésben... 5 K.
Bőrötésben... 7 K.
Csontszárazati díszkötés 10 K.
Legtömbömbött... 12 K.

Kapható a kiadónál
Köves Béla könyvkereskedésében Veszprémben.

Urak! Salaperlen

(Salacelösönt olaj)

Salacel 0-09 Ol. Santali osnól 0.21 — így hívják a legnagyobb felülmúlhatatlan itia a vesék, a fűtés betegségein, éven nemsől 4.45 koronáért bérmentve küld egy kis üvegöt 50 kapsulával. Raktár Ausztria magyarországi részére Budapestben, Török József gyógyszerésznél, Andrássy-út 29. és Király-utca 12. valamint minden gyógyszerertárban.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

húsból készült és ennek tápanyagát tartalmazó itelen, könnyen oldódó albuminose készítmény a legkiváló

erősítő szer

gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegségeknél, beteggyermeknek, angol kórház szerződő gyermekeknek, újszülötteknek, nemkülönbön

vas-Somatose

alajában a **sápkórosoknak** legjavára az orvosok által. Vas-Somatose nem egyéb 2% szorvos összetételű vasat, a melyen alakban a vas az ember testben van jelen, ferdelemező Somatose. Somatose rendkívül gyorsan és stágyant.

Raktáron van az összes gyógyszer-tárakban és gyógyszerkereskedésben.

ein ans Fleisch hergestelltes, geruch- und geschmacklos **NÄHRMITTEL** in Pulverform.

VORFRUCHTKEIT ZU SCHUTZEN !!

Egyedül valódi angol Balzsam Thierry A. gyógyszerésztől

Közegösséggyűlleg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védőjogaitalma alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg használható. — 1. A tüdőnek és molinek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhust és köpetkivárat, a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még regibb betegségeket is gyógyít. 2. Kittűn hatással van torokgyulladásnál, rekedtségűl és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hidegleletet, 4. Megelőző gyorsan gyógyít gyomorgörösöt, kólikát és szagtelőseket. 5. Jótékony hatást gyakorol a vérzésű, tiszta a vesék, megszünteti hypocondriát és melancholiát és előmozdítja az étvágyat és ömlesztést. 6. Kittűn hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpénés, vögybát minden fog- és szájbetegségeinél és megszünteti a felbőgödést, valamint a szájt- és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sörbe, ugyan hőpörösés, sipoly, szemölcs, égési sejt, fagyott testrészek, rüh, kőcs és kütések, megszünteti toróbbá a fűfájást, zugást, szagtelőseket, bőrszűnyűt, fűfájást stb. Tessed mindig vigyázn a zsidó apóca-védőnyvre, mint fent látható! Hamisításoktól legjobb óvszor egyenesen a gyárból eredeti kartonokban bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postállomására 12 kesi vagy 6 dupla üvegöt 4 koronáért hoztatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Keresőbb nem küldetük. Szétküldés csak az összeg előzetes utalványozása vagy lefizetése mellett.

Miért szenved ? mikor önnök a biztos gyógyulásra a legregibb sebeknél is kilátása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputálást, van

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmas enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használattal; a gyermekágyasok mellbajainál, a tejelválasztás akadályainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyilt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sócsusz, dagadt lábknál, sőt csontszáraz: ütött, szurt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegtenestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, dara, tövis stb.; mindenféle daganat, knövös, karunkulus, új képződmények valamint ráknál, körömrögdégnél, körömdagamatnál, hólyagnál, menőstől kibeszedett lábknál. Egett seket minden nemet, fagyott testrészek, a betegnek fekvéstől eredt sebeit, anyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fűbaját és a gyermeknek sebészedését stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2 tégely csomagolással, postakötséggel és szállítólérellel együtt 3 kor. 60 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány ereidelben megtekinthető. Mindenkit övök hamisítványok vételeitől és kérem vigyázn, hogy minden tégelyen a cég: „Orangyal-gyógyszer-ty Thierry (Adolf) Limited Pregrada“ beövegte legyen.

E két gyógyszerében főlülmúlhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hatásosabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhetők. Majdnem mindig van hatásuk és segítenek, legálant az orvos megérkezéteig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy offide sekezőseket, legálant hamisól, de hatástalan szorokt használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert, jó, olés, megbízható amellet teljesen ártatlan, világhírű szerenél, melyeknek minden családnál találatlanul kellene lenni. A hol a fent ismertetett védőjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és címezni:

Thierry (Adolf) gyógyszerész Limited Orangyal-gyógyszerára, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Közp. raktár Budapestben: Török J. gyógyszerész, Zágrábban: Mittebach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady O. gyógyszerésznél.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 20-án.

Don Juan.

Opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzte Mozart Amadé. Szövegét írta da Ponte.

Don Gonzalo Ney D. Donna Elvira M. Rotter de Ulloa Ney D. Leporello Szendrői Magda Márkus Franziska Masetto Hegedűs Mariska Molnár Wendlovicsky Zserlina Szilágyiné

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 20-án.

Otthon.

Dráma 4 felvonásban. Írta Sudermann Hermann.

Személyek: Gál Auguszta Lendvayné Márkus Franziska Masetto Hegedűs Mariska Molnár Wendlovicsky Zserlina Szilágyiné

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 20-án.

Herkules munkái.

Operett 3 felvonásban. Írták G. A. de Caillvet és Robert de Fiers. Fordította; Keszthelyi Ernő. Zenéjét szerzte: Claude Terrasse.

Személyek: Sziklai Amphiteus Delli Palemon Boross Hannon Iványi Orpheus Dalnoki Lysias Kalocai Augias Rátonyi Omphale Szelestei Lysias Mtrai Erichona Margó Z. Xantias. Giréth Opora Almássy L.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 20-án.

Az órnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Mars és Kéroul. Fordította Heltai Jenő.

Személyek: Montgiron Fenyesi Michu Győző Labourdette Hegedűs Dingois Vendrei Fréville Tanay Maloizel Varsányi Champeaux Góth Paulette Varsányi Moulard Tapolcai Héloise Nikó Lardinet Rónaszéki Dingoisné Haraszthy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 20-án.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Írta dr. Béldi Izor. Zenéjét szerzte Fejér Jenő.

Személyek: II. Katalin Hegyi Mária Kaposi Gr. Gurackij Kenedich Olga Nyári Buranov Iván Szabó Téliemaque Németh Trojkon Fedor Tollagi Duplessis Küry Alekszej Nagy Anica Harmath Sunderland Ujvári Gregor Kiss M. Dacakov Hjavasi Tiszt Szerdahelyi

K. z. te 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 20-án.

Miss Isadora Duncan

őkori görög és klasszikus táncal.

Kezdeté 8 óraker.

FÓVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 20-án.

Boccaccio.

Operett 3 felvonásban.

Kezdeté 7 óraker.

VAROSLIGETI SZINKÖR.

Kedd, 1902. május hó 20-án.

Sohse halunk meg!

Énekes bohózat 6 képbén Irta Horst és Stein.

Fordította Heltai Jenő.

Kezdeté 7 óraker.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	Aho! unatkozniak	Az órnagy ur	Az izé	New-York szépe
Csütörtök	A Walkür	Constantin abbé	Az órnagy ur	A régi szerető	New-York szépe
Péntek	Nincs előadás	Fernande	X asszony	Az izé	A kirakat
Szombat	Aida	Fernande	X asszony	Az aranyos	A kirakat
d. n. Vasárnap este	—	—	Kuruc Feja Dávid	—	Szevillai fodrász
	A donevér	Fernande	X asszony	A régi szerető	A kirakat

ŐS BUDAVÁRA!

Ma este 6 órától reggelig 4 óráig, fényes kiváltság mellett

kitünő varieté műsor Eugénie de Fonngére

és a többi világhírű attráció.

Ujeredeti Prandi testvérek Ujeredeti

felülmulhatlan fantoches színháza

a "Párisi világkiállítás" c. szenzációs látványossággal. Ingyenes látványosságok u. m. légtornaszat és tréfas némajáték a szabad területen.

Fontaine lumineuse. Lovarda. Honvédzenekar.

Amerikai a la Sousa zenekar és számos egyéb látványosság és szórakozás.

Belépődíj 60 fillér. Gyermeknek 20 fillér. Kedvezményes jegyek minden tiszteletben.

A tizenkettedik óra ütött

a legesélydusabb magy. kir. szab. osztálysorsjáték

I. osztályának húzásához.

Nyereményhúzás visszavonhatatlanul már

május 22. és 23-án,

legközelebbi

csütörtökön és pénteken

Legnagyobb nyeremény esetleg **1,000.000** (egy millió) korona

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

Egy egész eredeti sorsjegy **6.-** frt vagy **12.-** korona.
Egy fél " " " **3.-** " " **6.-** " "
Egy negyed " " " **1.50** " " **3.-** " "
Egy nyolcad " " " **—75** " " **1.50** " "

Az eredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy az összegnek postautalványon történő befizetése ellenében küldjük szét.

Kérjük nagybecsű megrendelését hozzánk azonnal beküldeni, miután a húzás már május hó 22-én kezdődik.

Teljes tisztelettel

Török A. és Tsa bankháza

BUDAPEST.

Legnagyobb detail osztálysorsjáték-üzlet.

Osztálysorsjáték-osztályunk főáruái:

Fűzlet:

1. VI., Teréz-körut 46c. a nyugoti pályaudvar közelében. Telefon: 24-27.

Fiékok:

- 2. Váci-körut 4. szám. a Deák-tér közelében. Telefon 11-58
- 3. Muzem-körut 11. sz. a múgyetom áttellenében. Telefon: 20-67.
- 4. Erzsébet-körut 54. sz. a Royal-szállóval szemben. Telefon: 674.
- 5. Kerepesi-ut 32. szám. a Rökus-kórházzal szemben.

FÓVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

!!! Szenzáció! !!!

Trio Barovsky

páratlan mutatványai, továbbá

Luna asszony

Milla Barry, Mariot stb. felléptével.

Tarka Szinpad

és sok különlegesség.

A kévház tálkájában reggel 6 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

FOGAK,

egyesek, valamint teljes fogsorok szápadlás nélkül. Rágásra alkalmasak, jótállás mellett.

Fog- és gyökérhúzás fájdalom nélkül

KOOS M. cs. és kir. szab. fo műterem
Budapest, Kerepesi-ut 34., (a Rökus-kórházzal szemben.)

Az Olympos.

Görög-római mythologia.

Függelékül a germán népek istentana.

Serdültebb fiúk és leányok számára.

Petisicus nyomán szerkesztette

Dr. GERÉB JÓZSEF.

Második átdolgozott kiadás 60 képpel.

Ára fűze 5 K., díszes vászonköt. 7 K.

Kapható a kiadótitársulatnál Budapesten, VII. ker., Kerepesi-ut 54. és minden könyvkereskedésben.

Társaskocsi,

kumet- és mellszerszámok

teljesek, jó állapotban és egyes részek is, valamint szájkosarak lovaknak bőrből, drbja 50 filléért. olcson kapható Pressburger L. és fiánál Bécs. XX/1.

Veszek

zálogházi cédulát régi arany ezüstárut brillánt és gyémánt árut a legmagasabb árak mellett

FRIED A.

órás és ékszerész
Kerepesi-ut 2. szám.

A magyar kir. szabadalm. osztálysorsjáték első osztályu

HUZASAI

már **május 22. és 23-án** megejtetnek.

A LEGTÖBB
= fő- és egyéb nyereményt =
bebizonyíthatólag
nálunk vásárolt osztálysorsjegyeken
NYERTÉK.

AZ ELSŐ OSZTÁLYU EREDETI SORSJEGYEK ÁRAI:

Egész 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1 kor. 50 fill.

Vidéki megrendeléseket postautalványon történő befizetések ellenében, vagy utánvétellel teljesítjük.

Nyereményeket bármely összegben lejárt előtt is kifizetünk. Hivatalos sorsolási jegyzékeket pontosan küldünk. Cégünk fellépésével ellátott nyerősorsjegyek kívánatra bármely nagyobb vidéki bank, vagy takarékpénztár utján is jutalék- és költségmentesen beválthatók.

Nemzeti Pénzváltó Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, V., GIZELLA-TÉR I. SZ. (HAAS-PALOTA.)

TÁVIRATI CZIM: „NEMZETI PÉNZVÁLTÓ BUDAPEST.”

„LE DÉLICE“

A szivarka egyszer meggyújtva mindvégig ég.

Legjobb Vergé **szivarkapapír.**
Legkedveltebb Vergé **szivarkahüvely.**

Minden dohánytűszdében kapható.